

2024

ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ

ՀՀ Սյունիքի մարզ, Գորիս համայնք, Վերիշեն բնակավայր

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԱՏԱՐՈՂ
Ա/Ձ Ա. ԳԱԼՈՅԱՆ

ՊԱՏՎԻՐԱՏՈՒ՝
«ԷՅԷՍՋԻ ՊՐՈՋԵԿՏ» ՍՊԸ

Ա/Ձ Ա. Գալոյան
ՀՀ ք. Երևան Սևանի 5
Հեռ. բջջ. +374 99 994222
galoyan.aram@gmail.com

ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ
ՀՀ Սյունիքի մարզ, Գորիս համայնք, Վերիշեն բնակավայր

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԷՅԷՍՋԻ ՊՐՈՋԵԿՏ» ՍՊԸ տնօրեն՝

Ա. Թամամյան

Ա/Ձ ԱՐԱՄ ԳԱԼՈՅԱՆ

Երևան 2024

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	5
1.1	Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն.....	5
1.2	Հապավումներ	5
1.3	Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը	6
1.4	Օրենսդրական դաշտ, բնագավառի նորմատիվային ակտերը	7
1.5	Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)	9
1.5.1	<i>Ներկա վիճակի նկարագիր.....</i>	9
1.5.2	<i>Նախատեսվող գործունեության նկարագիր.....</i>	10
1.5.3	<i>Նախատեսվող գործունեության տարածքի գլխավոր հատակագիծ.....</i>	17
1.5.4	<i>Իրավիճակային հատակագիծ.....</i>	18
1.5.5	<i>Շինարարական աշխատանքների կազմակերպման հատակագիծ.....</i>	21
1.5.6	<i>Ժամանակացույց.....</i>	22
1.5.7	<i>Ջրամատակարարում և ջրահեռացում. Ոռոգման համակարգ .....</i>	23
1.5.8	<i>Ջեռուցում և օդափոխություն .....</i>	24
1.5.9	<i>Արևային համակարգ .....</i>	26
1.5.10	<i>Ջերմամեխանիկական մաս.....</i>	27
2.	ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՄԽԵՄԱՆ	29
2.1	Շինարարության պայմանները.....	30
2.2	Աշխատանքների կատարման սխեմա.....	30
2.3	Շինարարության ժամկետները.....	31
2.4	Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը.....	31
2.5	Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները.....	32
2.5.1	<i>Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում .....</i>	33
2.5.2	<i>Շինմոնտաժային աշխատանքների որակի հսկումը .....</i>	34
2.6	Թափոնների կառավարում	36
2.7	Աղմուկ և թրթռում:.....	36
3.	ՏԱՐԱԾՔԻ ԿԱՆԱԶՄԱՊԱՏՈՒՄ	37
3.1	Կանաչ տարածքի ոռոգման ջրապահանջի հաշվարկ.....	40
4.	ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ	41
4.1	Տեղամասի ինժեներաերկրաբանական պայմանները.....	41
4.2	Օդային ավազան.....	45
4.3	Ջրային ռեսուրսներ	45
4.4	Հողածածկ.....	46
4.5	Կենսաբազմազանություն.....	47
4.5.1	Բուսական աշխարհ	Ошибка! Закладка не определена.
4.6	Հատուկ պահպանվող տարածքներ.....	48

4.7	Բնության հուշարձաններ.....	48
4.8	Պատմամշակութային հուշարձաններ.....	48
4.9	Մոցիալ-տնտեսական բնութագիրը.....	52
5.	ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂԴՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	53
5.1	Ռիսկերի գնահատում	53
5.2	Արտանետումների աղբյուրները	54
5.3	Բնապահպանական միջոցառումների ընդհանուր նկարագրություն	54
5.3.1	<i>Մթնոլորտային օդ.....</i>	54
5.3.2	<i>Ջրային ռեսուրսներ.....</i>	54
5.3.3	<i>Հողային ռեսուրսներ .....</i>	55
5.3.4	<i>Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը.....</i>	55
5.3.5	<i>Հակահրդեհային միջոցառումներ.....</i>	56
5.3.6	<i>Աղմուկ և թրթռում.....</i>	56
5.3.7	<i>Թափոնների կառավարում .....</i>	57
5.3.8	<i>Տարածքի բարեկարգում կանաչապատում.....</i>	57
5.3.9	<i>Էներգախնայողության միջոցառումներ.....</i>	58
6.	ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ	58
	ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	60
	ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ.....	62
	ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	64
	ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	65

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1.1 Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

Ձեռնարկող`	«ԷՅԷՍՁԻ ՊՐՈՋԵԿՏ» ՍՊԸ
Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն`	ՀՀ ք. Երևան Ազատության փ. 2.1 բն.12
Նախատեսվող գործունեության հասցեն`	ՀՀ Սյունիքի մարզ, Գորիս համայնք, Վերիշեն բնակավայր
Հեռախոս`	+37499994222

1.2 Հապավումներ

ՀՀ` Հայաստանի Հանրապետություն

ՓԲԸ` Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն

ՍՊԸ` Սահմանափակ պատասխանատվությամ ընկերություն

ՊՈԱԿ` պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

1.3 Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը: Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք հանդիսանա դրանց կանխարգելման կամ հնարավոր նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

Սույն հաշվետվությունը մշակված է ՀՀ Սյունիքի մարզ, Գորիս համայնք, Վերիշեն բնակավայրում 432 աշակերտական տեղով միջնակարգ դպրոցի կառուցման համար:

Ծրագրի նպատակն է Սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի շրջանակում առաջնահերթ համարվող դպրոցների ուժեղացումը կամ նորի կառուցումը: Դպրոցներն ամրացնելու կամ նորը կառուցելու պարագայում, որպես ծրագրի վերջնական արդյունք կապահովվի սեյսմակայուն դպրոցների շենքերի բարելավված տեսակարար կշիռը:

Ծրագիրը համահունչ է ՀՀ կառավարության «Աղետների ռիսկերի նվազեցման ազգային ռազմավարության» նպատակներին և ուղղված է երկրի սեյսմակայունության ապահովմանը, անհատական և հասարակական անվտանգության մակարդակի բարձրացմանը և երկրի կայուն զարգացմանը:

Միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքային նախագիծը իրականացված է ՀՀ-ում գործող նորմատիվ փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան:

"Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի /2023թ./ 12 հոդվածի 4-րդ մասի 8-րդ կետի «ա» ենթակետի համաձայն նախատեսվող գործունեությունը հանդիսանում է Բ կատեգորիայի գործունեության տեսակ և ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության:

Միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքային նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հայտը մշակված է "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի և բնապահպանական ոլորտի այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի պահանջներին համաձայն:

Բնապահպանական ազդեցության գնահատման այս զեկույցը նկարագրում է գործունեության ենթակա տարածքի բնապահպանական ելակետային պայմանները, գործունեության իրականացման համար նախատեսվող աշխատանքները և գործողությունները, գործունեության իրականացման արդյունքում բնապահպանական հնարավոր ազդեցության շրջանակը և գնահատականը: Բնապահպանական ազդեցության գնահատումը պատրաստվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

ՀՀ գործող օրենսդրությունը պահանջում է նախատեսվող գործունեության համար իրականացնել հանրության տեղեկացում և քննարկումներ նախագծման, շրջակա միջավայրի

վրա ազդեցության նախնական գնահատման, փորձաքննության փուլերում: Նախատեսվող գործունեության նախնական գնահատման փուլում Վերիշեն բնակավայրում արդեն իսկ անցկացվել են հանրային քննարկումներ:

1.4 Օրենսդրական դաշտ, բնագավառի նորմատիվային ակտերը

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենսդրությունը բաղկացած է ՀՀ սահմանադրությունից, Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերից, «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքից և նրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերից, բնապահպանական ոլորտին առնչվող ավելի քան 30 ՀՀ օրենքներից, ինչպես նաև իրավական այլ ակտերից:

ՀՀ Սյունիքի մարզ, Գորիս համայնք, Վերիշեն բնակավայրում նախատեսվող միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը կազմելիս ընկերությունն առաջնորդվել է բնապահպանական օրենսդրության պահանջներով, որոնք ամրագրված են բնապահպանական ոլորտին առնչվող օրենսգրքերում և իրավական ակտերում: Քաղաքաշինության ոլորտի համար առավել կիրառելի ազգային բնապահպանական քաղաքականությունները և օրենսդրական կարգավորիչ հիմքերը ներկայացված են ստորև.

ՀՀ Մահմանադրություն (ընդունված 06.12.2015թ.) – 12-րդ հոդվածը <<**Շրջակա միջավայրի պահպանությունը և կայուն զարգացումը**>> սահմանում է պետության պատասխանատվությունը շրջակա միջավայրի պահպանության, բարելավման, վերականգնման, բնական պաշարների բնական օգտագործման վերաբերյալ՝ հաշվի առնելով պատասխանատվությունն ապագա սերունդների առջև: Յուրաքանչյուր ոք պարտավոր է հոգ տանել շրջակա միջավայրի պահպանության մասին:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2023) - Օրենքով սահմանվում են ընդհանուր իրավական, տնտեսական և կազմակերպական սկզբունքներ, որոնք նախատեսված են տարբեր ծրագրերի և ճյուղային զարգացման “հայեցակարգերի” պարտադիր անցկացվող ՇՄԱԳ-ի իրականացման և փորձագիտական եզրակացության տրման համար: Համաձայն՝ “Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին” ՀՀ օրենքի, 12-րդ հոդվածով սահմանված են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության ենթակա հիմնադրությամբ փաստաթղթերը և նախատեսվող գործունեության տեսակները: Յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեություն՝ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող ուսումնասիրություն, արտադրություն, կառուցում, շահագործում, վերակառուցում, ընդլայնում, տեխնիկական և տեխնոլոգիական վերազինում, վերապրոֆիլավորում, կոնսերվացում, տեղափոխում, լուծարում, փակում, որը կարող է ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի վրա, ենթակա է բնապահպանական փորձաքննության: Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ենթակա նախատեսվող գործունեության տեսակներն՝ ըստ բնագավառների դասակարգվում են երեք կատեգորիայի՝ «Ա», «Բ» ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Օրենքը

հասակեցնում է ծանուցման, փաստաթղթավորման, հանրային խորհրդատվությունների և բողոքարկման ընթացակարգերը:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 1994թ. և լրամշակված՝ 2007թ.) - կարգավորում է արտանետման թույլտվությունները և սահմանում է մթնոլորտային օդի աղտոտման սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները: Աշխատավայրերում, բնակելի և հասարակական վայրերում, բնակարանային տնտեսության վայրերում, ինչպես նաև շինարարական հրապարակներում աղմուկի թույլատրելի սանիտարական նորմերը սահմանվում են ենթաօրենսդրական ակտով:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001) - սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները: Օրենսգիրքը սահմանում է նաև հողերի պահպանությանն ուղղված միջոցառումները, ինչպես նաև հողի նկատմամբ պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և քաղաքացիների ունեցած իրավունքները:

«Հողօգտագործման և պահպանման վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքը (2008թ) - նախատեսում է ՀՀ հողերի պահպանության և արդյունավետ օգտագործման խնդիրներն ու ձևերը, սահմանում է հողային օրենսդրության և կառույցների նկատմամբ վերահսկողություն, հողերի օգտագործումն ու պահպանությունը հսկող մարմինների իրավունքներն ու պարտականությունները: Օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ Հողային Ֆոնդի բոլոր հողերի վրա՝ անկախ նպատակից, սեփականության ձևից և/կամ օգտագործման իրավունքից:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենք (2004) - սահմանում է թափոնների, այդ թվում շինարարական աղբի, հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման հետ կապված իրավական և տնտեսական հիմքերը: Օրենքով սահմանում են նաև ոլորտի պետական լիազորված մարմինների իրավասությունները: ՀՀ Կառավարության 121-Ն որոշումը, որը վերաբերում է ՀՀ-ում վտանգավոր թափոնների վերամշակման, վնասազերծման, պահպանման, փոխադրման և տեղադրման գործունեության լիցենզավորման կարգը հաստատելու մասին (2003), պարունակում է դրույթներ ՀՀ-ում, այդ թվում քաղաքաշինության բնագավառում առաջացող բոլոր վտանգավոր թափոնների մասին:

«Բնապահպանական վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2005) - կարգավորում է ՀՀ-ում բնապահպանական օրենսդրության իրականացման նկատմամբ վերահսկողության կազմակերպման ու իրականացման հետ կապված հարցերը և պետական վերահսկողության կազմակերպումը տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից բնապահպանական օրենսդրության և ՇՄԱԳ փորձագիտական եզրակացության պահանջների կատարման վերաբերյալ, սահմանում ՀՀ բնապահպանական օրենսդրության նորմերի իրականացման նկատմամբ վերահսկողության առանձնահատկությունների, համապատասխան ընթացակարգերի, պայմանների, դրանց հետ կապված հարաբերությունների, ինչպես նաև բնապահպանական վերահսկողության իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենք (2000) - կարգավորում է տնտեսական գործունեության վերահսկողության ստուգայցերի իրականացման ընթացակարգերը:

«Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998) - կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը (հոդվածներ 13, 14, 15, 16, Գլուխ 6):

«Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենք

ՀՀ կառավարության 31.07.2014 թվականի Ա 781-Ն որոշում

ՀՀ կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշում

ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի 71-Ն որոշում

ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի N 72-Ն որոշում

ՀՀ կառավարության 08.02.2018 թվականի N 108-Ն որոշում

«ՀՀ ջրային օրենսգիրքը» ենդունված 2002 թվականի հունիսի 4-ին, որով կարգավորվում են ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի, այդ թվում՝ ջրամատակարարման, ջրահեռացման համակարգերի տնօրինման, տիրապետման, օգտագործման և պահպանման ոլորտում ծագող հարաբերությունները:

Քաղաքաշինության ոլորտում բնապահպանական նորմերի և նորմատիվային փաստաթղթերի կիրառումն ապահովվում է Քաղաքաշինարարության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ. Հիմնական դրույթներ Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N65-Ն հրամանով (8 ապրիլի 2014):

ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգը» (հրաման N44, 28 ապրիլի, 1998) պահանջում է շինարարությանը վերաբերվող բոլոր նորմերի և ստանդարտների կիրառումը տնտեսվարող սուբյեկտի կողմից:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող քաղաքաշինության բնագավառի նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի ցուցակ (2013) պարունակում է ՀՀ-ում գործող շինարարական նորմերի համակարգը, այդ թվում՝ տարբեր տիպի աշխատանքների անվտանգության վերաբերյալ:

Բնապահպանական որակի ստանդարտները, որոնք կիրառվում են ջրային ռեսուրսների, օդի, ինչպես նաև աղմուկի և թրթռումների ազդեցությունը որոշելու համար, մշակված են և կիրառելի են նաև քաղաքաշինարարական ոլորտի համար:

1.5 Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)

1.5.1 Ներկա վիճակի նկարագիր

Միջնակարգ դպրոցի կառուցապատման համար նախատեսված տարածքը գտնվում է ՀՀ Սյունիքի մարզ, Գորիս համայնք, Վերիշեն բնակավայրում:

Կառուցապատման ենթակա հողամասի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 2.2128 հա:
Հողատարձքը ծանրաբեռնված է հին դպրոցի /5951.1քմ/ և կաթսայատան /14.1քմ/ շենքերով:
Դպրոցի և կաթսայատան շենքերը նախատեսվում է ապամոնտաժել: Քանդման արդյունքում
առաջացող շինադրի ծավալը կկազմի 9882,60տ:

Կառուցապատման ենթակա տարածքի հարևանությամբ են գտնվում մեկ կամ երկու
հարկանի բնակելի տներ:

Հողամասի բնութագրերը`

Կադաստրային ծածկագիրը` 09-096-0088-0001

Մակերեսի չափը (հա)` 2.1216

Նպատակային նշանակությունը` բնակավայրերի

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը` Հասարակական
կառուցապատման

Գրանցված իրավունքի տեսակը` ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նախատեսվող դպրոցի մասնաշենքի հեռավորությունը`

- Կարմիր գծից` 50-60մ
- Հարևան հողակտորներից, շենք-շինություններից` 25-30մ
- Ճանապարհից` 40-50մ

Տարածքում առկա է ծառաթփային բուսականություն, ծառահատումներ չի նախատեսվում:

Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձաններ
հողատարածքի վրա բացակայում են, սակայն, համաձայն ՀՀ կառավարության 2002
թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի` Հիմնարկները, իրավաբանական և
ֆիզիկական անձինք աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական,
գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների
հայտնաբերման պահից կառուցապատողը կդադարեցնի աշխատանքները և դրա մասին
անհապաղ կհայտնի լիազորված մարմնին:

Երկրաբանական տեսակետից տարածքը բարենպաստ է կառուցապատման համար:

Հողի բերի շերտ ըստ երկրաբանահետախուզական ուսումնասիրության
բացակայում է:

1.5.2 Նախատեսվող գործունեության նկարագիր

Քանդվող շինությունների ընդհանուր տվյալներ

Հողամասի մակերես	- 2.1216 հա
Քանդվող շինությունների մակերեսը	- 5951.10քմ
Շինարարական աղբ	- 9882.60տն
Ժամանակավոր ցանկապատի երկարությունը	- 653.63մ

Քանդման աշխատանքներ

1. Ներքին քանդման աշխատանքներ ժամանակ տեսակավորել բոլոր վերադարձվող նյութերը :
2. Միաձույլ երկաթբետոն B20 դասի բետոն քանդում իրականացնել թոթոամուրճով, մետաղական հիմնակմախք ազատե բետոնի, որից հետո մետաղական հիմնակմախքա կտրել:
3. Քանդման աշխատանքները կատարող պետք է կազմակերպի շինարարական աղբի կանոնավոր տեղափոխման աշխատանքները և մինչև աղբի տեղափոխումը այն պահի, Կառուցապատվող օբյեկտում, իսկ շինարարական հրապարակի առկայության դեպքում՝ դրա համար շինարարական հրապարակում նախատեսված տարածքում՝ ծածկված անթափանց թաղանթներով կամ փակ տարաների (կոնտեյներներ, պարկեր և այլն) մեջ:
4. Շինարարական աղբ տեղափոխել քաղաքապետարանի կողմից հատկացված տարածքում:

Միջնակարգ դպրոցի կառուցում

ՀՀ, Սյունիքի մարզի Վերիշեն համայնքում նախատեսվում է կառուցել բազմակի օգտագործման տիպարային նախագծով դպրոց:

Դպրոցի կառուցման նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար հիմք են հանդիսացել՝ անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման հ. 614233 վկայականը, պատվիրատուի առաջադրանքը:

Հատակագծային լուծումները մշակվել են համաձայն պատվիրատուի առաջադրանքի՝ հաշվի առնելով նորմատիվային պահանջները:

Նախագիծը համապատասխանում է ՀՀ գործող նորմատիվ տեխնիկական պահանջներին:

Նախագծով նախատեսվում է կառուցել դպրոց, կաթսայատուն, նախատեսվում է տարածքի բարեկարգում, կանաչապատում, խաղաղաշտի և սպորտ հրապարակի կառուցում, շվաքարանի կառուցում, ինչպես նաև առկա է միջոցառումների համար նախատեսված տարածք: Նախատեսված է ավտոկայանատեղի 10 մեքենայի համար:

Նախատեսվող խաղաղաշտի չափերն են՝40x20մ: Խաղաղաշտը իր հարակից տարածքով նախատեսվում է հարդարել արհեստական խոտածածկով՝ 1146 ք.մ մակերեսով: Խաղաղաշտին կից նախատեսված են նստարաններ 125 հանդիսատեսի համար:

Խաղաղաշտի հարակից տարածքում նախատեսված է սպորտ հրապարակ, որի հարդարումը պետք է իրականացվի ռետինե հատակով՝ 1322ք.մ մակերեսով:

Նախատեսվում է տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում: Արդեն իսկ գոյություն ունեցող ծառերը պահպանվելու են և տնկվելու են նորերը: Ընդհանուր առմամբ տնկվելու է 90 նոր ծառ՝ 39տուա, 51 եղևնի և 64 թփուտ՝ տոսախ(CaMur), բարբարիս:

Նախատեսվող շվաքարանի չափերն են՝ 12x4.5մ: Տարածքի ասֆալտապատ հատվածի մակերեսը կազմում է 3463ք.մ: Մայթերը նախատեսվում է իրականացնել բետոնե սալերով: Նախատեսվում է տարածքի լուսավորում:

Նախագիծը մշակվել է հաշվի առնելով ԲՄԽ-երի անարգելք և հարմար տեղաշարժման համար անհրաժեշտ բոլոր պահանջները:

Դպրոցի շենքը տեղակայված է հողամասի դեպի գլխավոր(հարավ-արևմտյան) փողոց ուղղված ճակատից 21մ ետ նահանջով, դեպի հյուսիս-արևելյան փողոց 20մ ետ նահանջով:

Դպրոցը ունի երեք մոտեցում: Գլխավոր մուտքը, որը նախատեսված է հետիոտների համար, գլխավոր (հարավ-արևմտյան)փողոցի կողմից է: Երկրորդ մուտքը նույնպես գտնվում է նույն փողոցի վրա, գլխավոր մուտքից 60մ հեռավորության վրա: Վերջինս ծառայում է նաև որպես տրանսպորտային միջոցներով մոտեցում: Երրորդ մուտքը գտնվում է հյուսիս-արևելյան փողոցի վրա, այն նույնպես նախատեսված է մեքենաներով մոտեցման համար:

Դպրոցի տարածքում պահպանված են հակահրդեհային միջոցառումների համար անհրաժեշտ պայմանները: Ապահովված է հրշեջ մեքենաների մոտեցման համար անհրաժեշտ ճանապարհները:

Տարածքի ընդհանուր կառուցապատումը կազմում է 3476ք.մ, որը կազմում է տարածքի 16,1%-ը: Կանաչապատվում է տարածքի 44,7%-ը՝ 9649ք.մ:

Ընդհանուր շինարարական մակերեսը կազմում է 6822քմ: Իսկ դպրոցի օգտակար մակերեսը՝ 6012.8քմ է:

Համաձայն նախագծի դպրոցը նախատեսվում է կառուցել 432 աշակերտի համար: Դպրոցը երկհարկանի է առկա է նաև նկուղային հարկ, որը ծառայում է նաև որպես Ժամանակավոր թաքստոց-ապաստարան:

Շենքի ծավալում նախատեսվում է ունենալ 2 փակ ներքին բակ ապակե ծածկի տակ՝ լրացուցիչ ռեկրացիոն գոտիներին լուսավորություն ապահովելու համար: Առաջին հարկում տեղակայված են 1-ին ից մինչև 5-րդ դասարանների 2-ական լսարանները, նախադպրոցական դասարանը, գրադարանն ու համակարգչային տեխնիկայի կաբինետը, ռազմագիտության կաբինետը, ուսուցչանոց-մեթոդկաբինետը, տնօրենի և փոխտնօրենի աշխատասենյակներն իրենց ընդունարանով, աշխատանքի ուսուցման կաբինետը բժշկի սենյակը հաշմանդամություն ունեցող երեխաների անհատական պարապմունքների կաբինետը, սպորտդահլիճը իրեն կից հանդերձարաններով և մարզիչի սենյակով, ճաշարանը և խոհանոցը, ինչպես նաև թվով 3 սանհանգուցներ և այլ օժանդակ սենյակներ և տարածքներ: Նախատեսված է նաև սանհանգույց հաշմանդամների համար:

Մուտքային գոտուն կից տեղակայված են հաշմանդամների համար նախատեսված ուղղահայաց ամբարձիչը, ծնողների սպասասրահը ինչպես նաև երկրորդ հարկի հետ կապ ստեղծող ամֆիթատրոն: Երկրորդ հարկում առկա են նաև պատշգամբներ: Հարկում տեղակայված են 6-ից մինչև 12-րդ դասարանների լսարանները, 2 լեզվի կաբինետ, հաշմանդամություն ունեցող երեխաների անհատական պարապմունքների կաբինետը, ռեսուրսային կենտրոնը, ուսուցչանոց-մեթոդաբինետը, կենսաբանության և քիմիայի մասնագիտացված լսարանը իրեն կից լաբորատորիայով, ֆիզիկայի մասնագիտացված

լսարանը իրեն կից լաբորատորիայով, հանդիսությունների դահլիճը իրեն սպասարկող սենյակների խմբով, թվով 4 սանհանգույցներ և այլ օժանդակ սենյակներ և տարածքներ:

Դպրոցն ունի 36.6 մ x 91.5 մ առանցքային չափեր և սեյսմիկ կարով բաժանված է 2 հավասար մասնաշենքերի: Միջնորմները նախատեսված են 200x400x200 թեթև բետոնի բլոկներից, համապատասխան ամրանա վորմամբ:

Միջանցքների առանցքային չափը կազմում է 3,5 մ որոշ տեղամասերի լայնացումներով: Դասասենյակներն ունեն 7 մ x 7 մ առանցքային չափեր, իսկ դրանց միջին մակերեսը կազմում է 48 մ:

Առաջին հարկի բարձրությունը հատակից հատակ կազմում է 3.3 մ: Երկրորդ հարկի բարձրությունը փոփոխական է՝ ստորին մասում կազմում է 3.0 մ ծածկի տակ: Սպորտային դահլիճի բարձրությունը հատակից մինչև կոնստրուկցիայի ստորին նիշը կազմում է 7.8 մ, իսկ հանդիսությունների դահլիճի բարձրությունը հատակից մինչև կոնստրուկցիայի ստորին նիշ կազմում է 4.5 մ: Տանիքների թեքությունը կազմում է 7 աստիճան, երկշերտ ջրամեկուսիչով, վերին շերտը պաշտպանիչ մանրավազով գույնը մուգ մոխրագույն:

Տանիքի հարավ նայող լանջին նախատեսվում է տեղ- դադրել արևայի նմարտկոցներ: Կառույցի արտաքին պատերը իրենցից ներկայացնում են 20 սմ/բ կոշտություններ, արտաքին 10 սմ ջերմամեկուսիչ շերտ և 30 մմ հաստությամբ տրավերտինե երեսպատում՝ Ց/Ա շաղախով ամրանային ցանցի վրա: Շինության ներքին սենքերը համաձայն նախագծի հարդարվում են գաջե սվաղով և ներկվում լատեքսային ներկով RAL 9010 երանգի: Նկուղային հարկի, սանհանգույցների, խոհանոցային սենքերի և տեխնիկական այլ սենքերի պատերը ենթակա են Ց/Ա սվաղման՝ հետագա ներկումով կամ սալիկապատմամբ:

Պատշգամբների ստորին հատվածում իրականացվող կախովի առաստաղները ֆիբրոբետոնից են, իսկ ներքին սենքերում և առաստաղներում կիրառված զիպսե սովաթաթուղթը ջրակայուն է, 12.5 մմ հաստության: Հատակների հարդարման մեջ կիրառված են կերամոգրանիտ, վինիլ և սպորտային վինիլ: Բոլոր ճաղերը մետաղական են, ենթակա են ներկուսակ ներկման մետաղական հակակոռոզիոն ներկով RAL 7016 երանգի: Ա՛ առանցքով պատի շրջանաձև բացվածքների հաստությունը իրականացվում է Ց/Ա սվաղով և տրավերտինի երանգի ֆասադային ներկով:

Կենտրոնական մուտքի աջ կողմում նախատեսված է ցայտաղբյուր: Արտաքին պատուհանների և դռների պրոֆիլները նախատեսված են ալյումինե, ջերմային կամրջակով, ապակեփաթեթի ներքին շերտը էներգախնայող: Ներքին վիտրաժները ալյումինե շրջանակներով, առանց ջերմային կամրջակի: Երդիկների ապակիները 1 շերտը թրծված ապակուց են, ներքին շերտը տրիպլեքս, համալրված օդափոխության համակարգով՝ ջերմոցային էֆֆեկտը կանխելու նպատակով:

Հաշմանդամ և բնակչության սակավաշարժ խմբերի տեղաշարժվելու համար ձեռնարկվել են համապատասխան միջոցառումներ՝ սանհանգույցներ, թեքահարթակներ, ուղղահայաց ամբարձիչ, ՀՀՇՆ IV-11.07.01.2008 (ՄՄՆ 3.02-05.2003), շենքերի և շինությունների

մատչելիությունը բնակչության սակավաշարժ խմբերի համար շինարարական նորմատիվ փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան:

Տարածքը պարսպապատվում է, նախատեսելով երկու մուտք, մեկը հիմնական ճակատի կողմից, մյուսը նրանից վեր դեպի հյուսիս արևմուտք:

Նախագիծը մշակված է համաձայն

ՀՀՇՆ 30-01-2014 Քաղաքաշինություն քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծում եվ կառուցապատում

ՀՀՇՆ 21-01-2014 Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքը կանաչապատել և բարեկարգել: Կանաչապատումը իրականացվելու է տարածաշրջանին բնորոշ ծառատեսակներով և բուսականությամբ, որի համար ընկերության կողմից կմշակվի համապատասխան բարեկարգման, կանաչապատման և արդիականացման դենդրոնախագիծ:

ՏԵՆԻԿԿԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

N/N	ՑՈՒՑԱՆԻՇԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	ՉԱՓՄԱՆ ՄԻԱՎՈՐ	ՔԱՆԱԿ
1	ԴՊՐՈՑԻ ԳՁՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՏԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ)	ԱՇԱԿԵՐՏ	ՄԻՆՉԵՎ 432
2	ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱԿԱՐԵՍԸ	ՔՄ	21 216,0
3	ԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ -ԴՊՐՈՑ, ԿԱԹՍԱՅԱՏՈՒՆ	ՔՄ	<u>5951,1</u> 14,1
4	ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՄԱԿԵՐԵՍԸ	ՔՄ	3 476,3
5	ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՏՈԿՈՍԸ	%	16,3
6	ՇԵՆՔԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱԿԱՐԵՍԸ (ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՄԱԿԵՐԵՍ)	ՔՄ	6822,0
7	ԴՊՐՈՑԻ ՕԳՏԱԿԱՐ ՄԱԿԱՐԵՍԸ	ՔՄ	6012,8
8	ԴՊՐՈՑԻ ՄԱԿԱՐԵՍԸ 0,000 ՆԻՇՈՒՄ	ՔՄ	3253,7
9	ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԾԱԿԱԼԸ	ԽՄ	24950,0
10	ԿԱՆԱԶՊԱՏՄԱՆ ՄԱԿԱՐԵՍԸ	ՔՄ	10353,4
11	ԿԱՆԱԶՊԱՏՄԱՆ ՏՈԿՈՍԸ	%	48,7
12	ԲԱՑ ՍՊՈՐՏ ՀՐԱՊԱՐԱԿ	ՔՄ	1218,6
13	ԱՐԵՎԱՅԻՆ ՄԱՐՏԿՈՑՆԵՐԻ ԿԱՅԱՆ	ՀԱՏ/ՔՄ	232/ --
14	ԱՐԵՎԱՅԻՆ ՄԱՐՏԿՈՑՆԵՐԻ ԿԱՅԱՆԻ ՀՁՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	ԿՎտ	127.6
15	ՏՐԱՍՖՈՐՄԱՏՈՐԱՅԻՆ ԵՆԹԱԿԱՅԱՆԻ (քարե, գոյոթյուն ունեցող)	ԿՎԱ	--
16	ԱԿՏՈԿԱՅԱՆԱՏԵՂԻՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ	ՀԱՏ	10
17	ԽԱՂԱՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐ ԵՎ ՍՊՈՐՏ ՀՐԱՊԱՐԱԿ	ՔՄ	1270,0
18	ԿԱԹՍԱՅԱՏՈՒՆ	ՔՄ	60,2
19	ՇՎԱՔԱՐԱՆ (12x4.5մ)	ՔՄ	54,0
20	ԵՐԹԵՎԵԿԵԼԻ ԵՎ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱԶ. ՄԱՍ (ԱՍՖԱԼՏ)	ՔՄ	3463,5
21	ՄԱՅԹԵՐ ԵՎ ԱՆՑՈՒԴԻՆԵՐ (ԳՈՒՆԱՎՈՐ ԲԵՏՈՆԵ ՍԱԼԻԿՆԵՐ)		1320,0

Նախատեսվող գործունեությունը իրենից ներկայացնում է ժամանակակից լուծումներով և նյութերով իրականացվող շինություն: Այն ներդաշնակ է շրջակա կառույցներին տվյալ միջավայրում և չի հանդիսանում վիզուալ տեսադաշտի խոչնդոտ շրջակա բնակչության համար:

Գազամատակարարման, էլեկտրոմատակարարման և ջրամատակարարման համար կառուցապատողը դիմել է լիազորված մարմիններին համապատասխան տեխնիկական պայմաններ ստանալու համար:

Կաթսայատուն

Համաձայն նախագծի կաթսայատունը նախագծվել է 432 հոգանոց դպրոցի սպասարկման համար:

Շինությունը 1 հարկանի է, հատակագծում ունի 6 մ x 9 մ առանցքային չափեր: արտաքին պատերը Նախատեսվում են իրականացվել 2 շարք 200 մմ-անոց բետոնե

բլոկներով^a համապատասխան Ամրանավորմամբ: պատերը նախատեսվում է ջերմամեկուսացնել 40 մմ XPS տեսակի ջերմամեկուսիչով:

Տանիքը միալանջ է, դեպի ետին մաս թեքությամբ: տանիքի վերին շերտերը նախատեսվում է իրականացնել 2 շերտ փափուկ ջրամեկուսիչով, վերին շերտը պաշտպանիչ ծածկույթով: Ջրահեռացումը ազատ է:

Գետնախարսիի երեսպատումը նախատեսվում է իրականացնել 30 մմ-անոց բազալտե սալերով, իսկ վերին մասերը 30 մմ-անոց տրավերտինե սալերով: Երեսպատումը իրականացվում է մետաղական ամրանային Ցանցի կիրառմամբ: կաթսայատան դռներն ու պատուհանները նախատեսվում են այլումինե պրոֆիլներով:

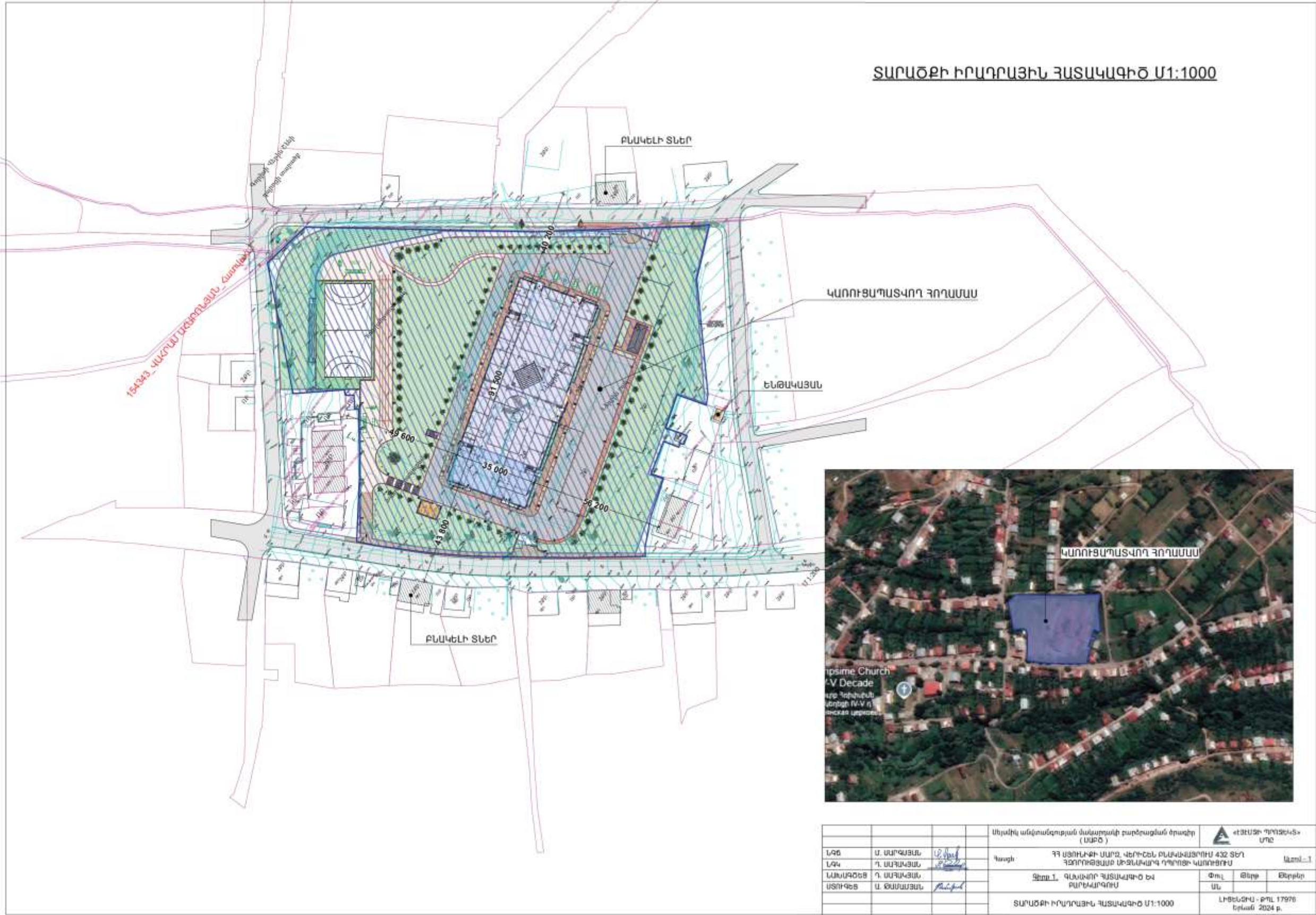

ՏԱՐԱԾՔԻ ԻՐԱԳՐԱՅԻՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ Ս1:1000

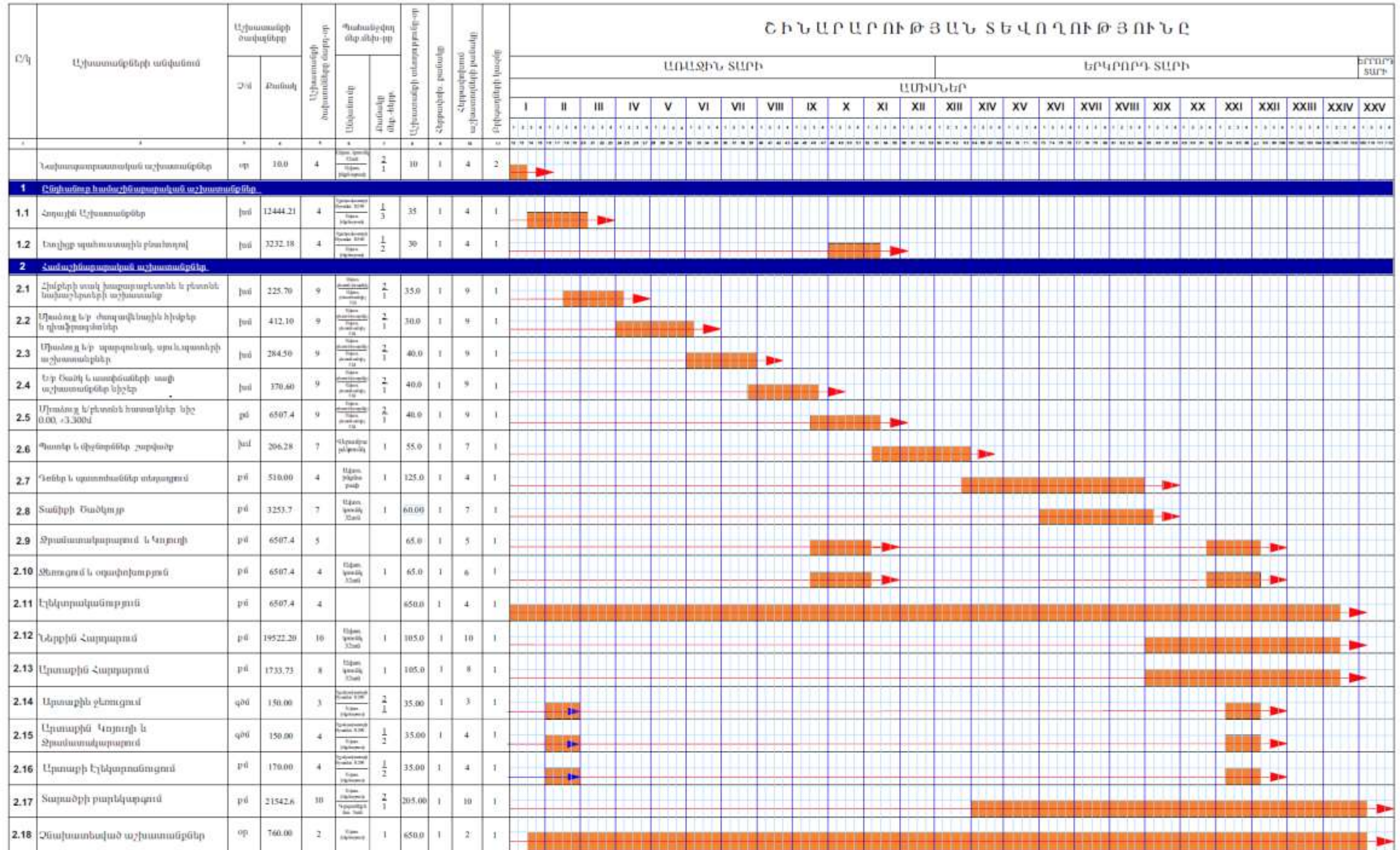

		Մեխանիկ անվտանգության մակարդակի բարձրացման ծրագիր (ՄԱԲԾ)		«ԷՅԵՍԻ» ԴՊՈՒՅՆՎԱՏ-ՄԻՈՋ	
ՆԳՑ	Ս. ՄԱՐԿԱՅԱՆ		Կարգի	ԳԳ ՄՈՒԻՒԻԻ ՄԱՐԶ, ԿԵՐԻՇԵՆ ՔԱՄԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ 432 ՏԵՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐԱՆԻ ՄԱՐԶԱՎԱՐԳ ԴՊՈՒՅՆՎԱՏՎՈՒՄ	Առանձին
ՆԱԽԱԳԾԵՑ	Դ. ՄԱՐԿԱՅԱՆ		Ձևով I.	ԳՆԱՆՎՈՐ ԳՆԱՎՈՐԻ ԵՎ ՔՈՒՆՎՈՐԻ ԳՐԱԿԱՐԳՈՒՄ	Փուլ I, II, III
ՄՏՈՒԳԵՑ	Ս. ՔԱՄԱՅԱՆ				ՄԱ
				ՏԱՐԱԾՔԻ ԻՐԱԳՐԱՅԻՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ Ս1:1000	ԼԻՑԵՆԶԻԱ - ՔՈՒՆ 17976 Երևան 2024 թ.

1.5.6 Ժամանակացույց

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՕՐԱՅՈՒՑԱՅԻՆ ԳՐԱՓԻԿ

1. Հիմնարարության աշխատանքների սկիզբը ներկա է ճշտման կմնով շինարարության մրցույթի հայտարարման ժամկետից:
2. Հիմնարարության տևողությունը հաշվարկված է ըստ գործող ՀՀՇՆ 1-3.01.01-2008
3. Հիմնարարության ընդամուր ժամակը շին. հրապարակում -131 մարդ աշխատողները
 -4 մարդ ճարտարագիտա տեխնիկական անձնակազմ
 Հնրապարակում առավելագույն կազմ
 Ընդհանուր աշխատողների քանակի 70%-ից ոչ ավել աշխատողներ 105.0 մարդ
 Ընդհանուր ճարտարագիտա տեխնիկական անձնակազմ 80%-ից ոչ ավել աշխատողներ -3 մարդ
 Ընդհանուր աշխատողների քանակում չեն ընդգրկված մեքենավարները և անվտանգության աշխատակիցները:

Ն/Գ	Մեթոդ	Սկզբի անխտանգության մակարդակի բարձրացումը	Վճարող
Ն/Գ	Ն.Մանկան	ՀՀ Մարտի 15-րդ, Վերջին բնակարարի 432 տեղ հարստության սկիզբից հարցը կատարում	ԿՇԵԱՄՍՊ ԳՆՈՐԵԿՆՍ ՍՊԸ
Ն/Գ	Մեթոդ	Հիմնարարության Կազմակերպման Լոգոտիպ	Փյուն
Ն/Գ	Մեթոդ	Աշխատանքների Կատարման Օրացույցին Գրավիկ	Փյուն
Ն/Գ	Մեթոդ		Փյուն

1.5.7 *Ջրամատակարարում և ջրահեռացում. Ոռոգման համակարգ*

Ջրամատակարարման և ջրահեռացման մասի նախագիծը (Նախագծային փուլ) իրականացված է հիմք ունենալով նախագծման առաջադրանքը: Որպես ելակետային տվյալներ ծառայել են ճարտարապետական հատակագծերը, գլխավոր հատակագիծը և տեղանքի գեոդեզիական հանույթը:

Որպես հիմնական նորմատիվային փաստաթղթեր ծառայել են՝

1. ՀՀՇՆ 40-01.01-2014 Շենքերի ներքին ջրամատակարարում և ջրահեռացում:
2. ՀՀՇՆ 21-01.01-2014 Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն:

Նախագծով նախատեսված են հետևյալ համակարգերը՝

- Խմելու տնտ. ջրամատակարարում
- Տաք ջրամատակարարում:
- Հրդեհամարման համակարգ:
- Կենցաղային կոյուղի:

Ջրամատակարարում

Նախագծվող դպրոցի ջրամատակարարման համակարգի սնուցումն նախատեսվում է իրականացնել դպրոցին հարակից թիվ 1 ներթաղամասային ճանապարհով անցնող մագիստրալ ջրագծից, համաձայն Գորիս համայնքի ղեկավարի կողմից տրված գրությունն /կցված Հավելվածներ բաժնում/:

-1 հարկում նախատեսված են ռեզերվուարներ խմելու ջրի և հրդեհամարման կարիքների համար, յուրաքանչյուրը 10.0 մ³ ծավալով: Ռեզերվուարներ ջուրը պոմպերի միջոցով տրվում է ջրամատակարարման և հրդեհամարման ցանց:

Նախատեսված է Wilo մակնիշի Wilo SiBoost Smart 4 HelixVE 404 խմելու ջրի պոմպային կայանք: Պոմպային կայանքը բաղկացած է 4 պոմպերից, որոնցից 2-ը աշխատում են ջրամատակարարման կարիքների համար, մյուս 2-ը միանում են հրդեհի դեպքում:

Ռեզերվուարներում նախատեսված են մակարդակաչափեր, որոնք ազդանշան են ուղարկում ջրամատակարարման խողովակի վրա տեղադրված սոլենոիդ փականին, երբ ռեզերվուարներում սպառվում է խմելու-կենցաղային կարիքների համար նախատեսված ջրաքանակը, սոլենոիդ փականը փակվում է, թույլ չտալով ռեզերվուարներում՝ ջրի հրդեհամարման անձեռնմխելի քանակի նվազում:

Ջրամատակարարման ներքին ցանցը նախատեսված է պոլիպրոպիլենային PPR PN10 խողովակներից: Բոլոր խողովակները ջերմամեկուսացվում են 10մմ հաստությամբ ռետինե խողովակակտորներով:

Տաք ջրամատակարարման համակարգը սնվում է տանիքում տեղակայված կաթսայատնից: Տաք ջրամատակարարման համակարգը նախատեսված է պոլիպրոպիլենային PPR PN20

խողովակներից, որոնք ջերմամեկուսացվում են 10մ հաստությամբ ռետինե խողովակակտորներով:

Հրդեհամարման համակարգ

Դպրոցում նախատեսված է հրդեհամարման համակարգ համաձայն ՀՀՇՆ 40-01.01-2014-ի պահանջի՝ 2 շիթ 2.5լ/վրկ ելքով:

Հրդեհամարման համակարգը մոնտաժվում է պողպատյա Ø57x3.5մմ տրամագծով պողպատյա էլ. խողովակներից:

Նախատեսված են հրշեջ պահարաններ 2 հրշեջ ծորակի տեղադրման համար:

Հրշեջ պահարանները համալրված են l=20.0մ երկարության փողրակներով:

Կենցաղային կոյուղի

Կենցաղային կոյուղու ցանցը ինքնահոս է: Նկուղային հարկի սանհանգույցի համար նախատեսված է կոյուղու ճնշումային սարքավորում Համակարգը մոնտաժվում է կոյուղու PVC Ø50 և Ø110մմ խողովակներով:

Կեղտաջրերը ինքնահոս հեռանում են բակային ցանց, որը միանում է տարածքում նախատեսված, կոյուղու մաքրման կայանին:

Բոլոր համակարգերը մոնտաժից հետո ենթակա են հիդրավիլիկական փորձարկման՝ համաձայն գործող նորմաների:

1.5.8 Ջեռուցում և օդափոխություն

1. Դպրոցի ջեռուցման և օդափոխության նախագիծը կատարված է համաձայն՝

ա) Ճարտարապետաշինարարական գծագրերի, որոնք մշակվել են "Հայնախագիծ" ԲԲԸ-ում

բ) Գործող համապատասխան շինարարական նորմերի

ա) ՀՀՇՆ IV-12.02.01-04 "Ջեռուցում, օդափոխություն և օդի լավորակում"

բ) ՀՀՇՆ 24-01-2016՝ Շենքերի ջերմային պաշտպանություն՝

գ) ՀՀՇՆ II-7.01-2011 "Շինարարական կլիմայաբանություն"

2. Արտաքին օդի ձմեռային հաշվարկային ջերմաստիճանը՝

- Ջեռուցման և օդափոխության համակարգերի համար $t = -21^{\circ}\text{C}$

3. Ջերմատարը ջուր $80 \pm 65^{\circ}\text{C}$ ջեռուցման և օդափոխության համակարգերի համար:

4. Սենյակների ներքին ջերմաստիճանը ընդունված է համաձայն վերը նշված շինարարական նորմերի:

5. Ջերմամատակարարումը իրականացվում է սեփական կաթսայատնից տեղակայված դպրոցի տարածքում:

2. Ջեռուցում և ներածման համակարգերի ջերմամատակարարում

1. Դպրոցում նախատեսված է ջրային ջեռուցում, երկխողովականի, համընթաց շարժումով, ջրի մեխանիկական շրջանառությամբ համակարգ:
2. Առաջին հարկի մարտկոցների մագիստրալ մատակարար և հետադարձ խողովակաշարերը անցնում են հատակի հաստության միջով, իսկ երկրորդ հարկի ջեռուցման մարտկոցների մատակարար և հետադարձ խողովակները անցնում են առաջին հարկի առաստաղի տակով:
3. Որպես ջեռուցման սարքեր նախատեսված են այլումինե ջեռուցման մարտկոցներ:
4. Մարտկոցների ջերմատվությունը կարգավորելու տեղադրվում են ջերմակարգավորիչ փականներ, իսկ հետադարձի վրա փակող փական սպասարկման համար:
5. Բոլոր ջեռուցման սարքերի վրա նախատեսված են օդի հեռացման փականներ և դատարկման փականներ:
6. Ջերմային հանգույցում օդահաեռացման նպատակով տեղադրվում են ավտոմատ օդահներ:
7. Ջեռուցման բոլոր մագիստրալ խողովակները մեկուսացվում են 10մմ հաստությամբ սինթետիկ կաուչուկե մեկուսիչներով:
8. Ներածման համակարգերի ջերմամատակարարման խողովակները ընդունված են մետաղից և ներկվում են յուղաներկով երկու անգամ, որից հետո մեկուսացվում են 15մմ հաստությամբ մեկուսիչներով բոլոր տրամագծերի համար:

3. Օդափոխություն

1. Դպրոցում նախատեսված է ընդհանուր օդափոխության ներածման և արտածման համակարգեր մեխանիկական դրդմամբ:
  2. Էներգոարդյունավետության նպատակով նախատեսված են ներածման-արտածման սարքեր ռեկուպերատորով:
  3. Համակարգերի համարները և սպասարկվող սենյակները ներկայացված են օդափոխության սարքավորումների բնութագրում:
  4. Քիմիայի դասարանի արտածման պահարանից նախատեսված է մեխանիկական դրդմամբ արտածում:
- Արտածված օդը կոմպենսացնելու համար նախատեսված է ներածում միջանցքից, որը ապահովելու համար նախատեսված է ներածման դրոսել փական էլ. շարժաբերով: Փականը բլոկված է արտածման օդափոխիչի հետ:
5. Սանհանգույցներից կազմակերպված են արտածման համակարգեր մեխանիկական դրդմամբ:
  6. Ապաստարանի ներածման սարքը տաքացնում է օդը էլ. եղանակով և միացված է էլ. գեներատորին:

7. Ներածման բոլոր օդատարները, ինչպես նաև ռեկուպերացիոն համակարգերի արտածման օդատարները մեկուսացվում են 10մ հաստությամբ մեկուսիչներով:

8. Օդատարները ընդունված են ցինկապատ պողպատից, որոնց համապատասխան հաստությունները նշված են անվանացանկում:

1.5.9 Արևային համակարգ

ՀՀ, Սյունիքի մարզ, Վերիշեն բնակավայրում կառուցվող միջնակարգ դպրոցին պատկանող տարածքում 127.6 կՎտ պիկային հզորությամբ արևային ֆոտովոլտային համակարգի նախագծման համար հիմք են հանդիսացել.

1. Տեղանքի հատակագծերը
2. Տեղագնման արդյունքները
3. Տեխնիկական առաջադրանքը

Նախագծով նախատեսվում է 127.6 կՎտ դրվածքային հզորությամբ արևային ֆոտովոլտային համակարգի տեղակայում ՀՀ Սյունիքի մարզ, Վերիշեն բնակավայրում գտնվող նոր կառուցվող շինության տանիքին:

ՖՎ վահանակները տեղակայվելու են տանիքին՝ տանիքի ուղղությամբ զուգահեռ, 19° հորիզոնական թեքությամբ: Արևային ֆոտովոլտային համակարգը կազմված է 232 հատ միաբյուրեղային 144 (6x24) կեսբջիջներով, 550 Վտ պիկային հզորությամբ ֆոտովոլտային (ՖՎ) վահանակներից, որոնք բաժանված են 16 ՖՎ խմբի՝ 8 խումբյուրաքանյուր փոխակերպիչի համար: Դրանք միանում են փոխակերպիչների ԱՀԿՈՒ 4 մուտքերին, փոխակերպիչների անվանական ելքային հզորությունը 60 կՎտ է /Եռաֆազ/:

Տանիքին ՖՎ վահանակները տեղակայվում են այլումինե կրող հենակառուցվածքի վրա ձգման միջոցով: ՖՎ կրող հենակառուցվածքի բոլոր դետալները և տրամատներն էլեկտրոլիզացված այլումինից են:

Փոխակերպիչը և ՓՀՀՏ-ն տեղադրվում են շենքի ներսում առանձին հատկացված սենյակում: Փոխակերպիչները փոփոխական հոսանքի կողմից կարճ միացումներից և իմպուլսային գերլարումներից պաշտպանելու համար փոփոխական հոսանքի համակցման տուփի (ՓՀՀՏ) մեջ տեղադրվում են անհատական և մուտքային ինքնավար անջատիչներ, իմպուլսային գերլարման սահմանափակիչ: ՖՎ համակարգը բաշխիչ էլեկտրական ցանցին միանում է ՓՀՀՏ-ն մալուխով շենքի մուտքային բաշխիչ վահանին էլեկտրականապես միանալու միջոցով: Հաստատուն հոսանքի մալուխները իջեցվում են շենքի հորանների միջով՝ ծալքախողովակի մեջ և միանում է շենքի էներգետիկական սենյակում գտնվող փոխակերպիչներին: Շենքի էլեկտրամատակարարումը և դպրոցի էլեկտրահենրգիայի հաշվառումը «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր»-ի հետ անհրաժեշտ է իրականացնել դարձափոխիչային էլեկտրոնային երկսակագնային էլեկտրական հաշվիչի միջոցով, եռաֆազ սնուցմամբ: ՖՎՀ-ն միացվում է դպրոցի գոյություն ունեցող հողանցման ցանցին:

1.5.10 *Ջերմամեխանիկական մաս*

ՀՀ Սյունիքի մարզ, Վերիշեն բնակավայրում միջնակարգ դպրոցի ջերմամատակարարման համար կաթսայատան նախագիծը կատարվել է համաձայն՝

ա) ջերմային ծախսերի:

բ) ճարտարապետաշինարարական գծագրերի:

գ) կաթսայատան տեղակայման նորմերի ՇՆ և կ II-35-76:

2. Նախագծվող կաթսայատունը սպասարկում է միայն Վերիշեն բնակավայրի միջնակարգ դպրոցին:

3. Ջերմամատակարարման համակարգը փակ է:

4. Ջերմատարը ջուր՝ $t_1=80^\circ\text{C}$, $t_2=65^\circ\text{C}$ (հաշվարկային):

5. Վառելիքը՝ բնական գազ:

6. Կաթսայատան ջրամատակարարումը՝ ջրմուղից:

Կաթսայատան աշխատանքային նախագիծը կներկայացվի տեխնիկական անվտանգության փորձաքննության:

2. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

1. Ելնելով ջերմային ծախսերից նախագծում նախատեսված են ավտոմատացված ջրային երկու կաթսաներ $Q=954$ կՎտ նումինալ ջերմարտադրողականություններով:

2. Կաթսաները համալրված են ավտոմատացված գազի այրիչներով:

3. Տաք ջուր ստանալու համար կաթսայատանը նախատեսվում է ջրաջրային թերթավոր տաքացուցիչներ 2 հատ (մեկը պահուստային) $Q=180$ կՎտ ջերմային հզորությամբ յուրաքանչյուրը:

4. Կաթսայատանը տեղակայված են նաև , ջրատաքացուցիչները, թաղանթային ընդարձակիչ անոթը, կոլեկտորները, պոմպերը:

3. ԾԽԱԳԱԶԵՐԻ ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄ

1. Ընտրված կաթսաները ունեն փոքր աերոդինամիկական դիմադրություն, որի շնորհիվ ծխագազերի արտանետումը ընտրված է բնական:

2. Ծխնելույզի տրամագիծը ընտրված է $U426 \times 10$ մմ:

3. Վառելիքի այրման համար օդաքանակը վերցվում է անմիջապես կաթսայատան սրահից, իսկ կաթսայատուն օդի մուտքը կատարվում է կաթսայատան դռան վերևում նախատեսված ճաղաշարի միջոցով:

4. ՕՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ

1. Կաթսայատան սրահում նախատեսված է ներածման և արտածման օդափոխությունն ենթակա դրդմամբ:

Արտածումը իրականացվում է Մ300 երկու դեֆլեկտորների միջոցով, իսկ օդի ներածումը՝ նախատեսված 1500x900(h) ճաղաշարի միջոցով:

5. ՋԵՐՄԱՄԵԿՈՒՍԱՑՈՒՄ

1. Ջերմության կորուստները նվազագույնի հասցնելու նպատակով բոլոր խողովակները T1, T2, T3, T4 , և սարքավորումները մեկուսացվում են:

2. Մինչև մեկուսացնելը խողովակների մակերեսները մաքրվում են և ներկվում հակաքայքայիչ լաքով հետո մեկուսացվում են ռետինե խողովակաձև մեկուսիչով:

6.ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑՈՒՑՈՒՄՆԵՐ ՄՈՆՏԱԺԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1. Կաթսայատան խողովակաշարերը մոնտաժվում են էլեկտրոեռակցումային ԳՈՍՏ 10704-91 և ջրագազամուղային ԳՈՍՏ 3262-82 պողպատյա խողովակներով:

2. Բոլոր խողովակաշարերը մոնտաժումից հետո ենթարկվում են հիդրավլիկ փորձարկման:

3. Խողովակաշարերը մոնտաժվում են $i=0.002$ մ/մ թեքությամբ:

Խողովակաշարերի վերին բարձր կետերից կատարվում է օդի հեռացում, իսկ ներքևի ցածր կետերից՝ ջրի դատարկում:

2. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՍԵԽՆՈՒՈՒՅԻՆ ՄԽԵՄԱՆ

Որպես շինարարական դիտարկվելու է ամբողջ հողատարածքը:

Ելնելով առկա պայմաններից շինությունները բացի շինարարական նորմերով տրված անվտանգության հրահանգներից, անհրաժեշտ է կազմակերպել և աշխատանքների կատարման նախագծում արտացոլել անվտանգության նորմերի անհատական մոտեցումներ հատկապես կապված կռունկի գործողության գոտում կատարվելիք շին. մոնտաժային աշխատանքների վերաբերյալ:

Շին. մոնտաժային աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով շինարարական նորմաները, կանոնները, ստանդարտները և նախագծի տեխնիկական պայմանները:

Շինարարության իրականացման որակի չափանիշները հսկվում են տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից, հատկապես ակտավորելով թաքնված աշխատանքների իրականացումը, գրանցելով վարման մատյանում:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս պետք է ղեկավարվել Քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից տրված հրահանգների:

Շին. հրապարակը կոմպլեկտավորվում է հակահրդեհային ինվենտարով:

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ է կատարել միջոցառումներ գերծ պահելու շրջակա միջավայրը աղտոտումից, թունավոր արտաթորումներից:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

1. Աշխատանքների բնույթից ելնելով՝ բանվորական բրիգադները ձևավորվում են որպես բազմապրոֆիլ կամ մասնագիտացված:

2. Բազմապրոֆիլ բրիգադները նպատակահարմար է կազմավորել խոշորացված (ընդհանրացված) տիպի ավարտուն շինարարական արտադրանքի, աշխատանքների ընդհանրացված փուլի, կոնստրուկտիվ հանգույցի ստեղծման նպատակով:

3. Բրիգադների քանակական և մասնագիտական - որակական կազմը սահմանվում է աշխատանքների ծրագրված ծավալների՝ « աշխատատարության և աշխատանքների կատարման ժամկետների հիման վրա:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Բանվորների աշխատանքի պաշտպանությունը ապահովվելու է անհատական պաշտպանության միջոցների կիրառմամբ (հատուկ արտահագուստ, կոշիկ), համալիր պաշտպանության միջոցառումների կատարումով (ցանկապատում, լուսավորում, օդափոխում, պաշտպանիչ և արգելակիչ սարքեր և հարմարանքներ և այլն), սանիտարակենցաղային շինություններով և սարքավորումներով՝ գործող նորմերին և կատարվող աշխատանքների բնույթին համապատասխան

2.Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

3.Աշխատանքի պաշտպանության՝ անվտանգության տեխնիկայի, արտադրական սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների և հակահրդեհային անվտանգության վերաբերյալ անց է կացվելու հրահանգում: Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

4.Բանվորների անվտանգության տեխնիկայի ուսուցման, հրահանգման ժամանակին և որակով անցկացման՝ անհատական պաշտպանական միջոցների վիճակի և կիրառման, արտադրական անվտանգության և արտադրական սանիտարահիգիենիկ անվտանգության հետ կապված բոլոր միջոցառումների կատարման հսկողությունը վերապահվում է աշխատանքներն իրականացնող կազմակերպությանը:

Անհրաժեշտ է ավելի հետևողական մշտադիտարկումներ իրականացնել շինարարական գործունեության ոլորտում՝ արձանագրելով շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների հնարավոր անհամաչափությունները:

Իրականացվող շինարարական աշխատանքների ընթացքում կառուցապատողի կառաջնորդվի Առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն, իսկ շահագործման ժամանակ 2017 թվականի մարտի 28-ի թիվ 12-Ն հրամաններով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներով:

2.1 Շինարարության պայմանները

ՀՀ Սյունիքի մարզ, Գորիս համայնք, Վերիշեն բնակավայրի միջնակարգ դպրոցի շինարարության տեղամասն՝ ըստ երկրաբանական հետազննության արդյունքների ռելիեֆը հարթ է, փոքր թեքությամբ:

Նախագծվող շենքի հիմքերի կայունության վրա բացասաբար ազդող ֆիզիկատերկրաբանական պրոցեսներն ու երևույթները բացակայում են:

Օբյեկտի ճարտարապետական և կառուցվածքային բնութագիրը Դպրոցի շենքը երկհարկանի է, մասնակի նկուղային հարկում նախատեսվում է ապաստարան ելքային միջանցքով: Շենքը ուղղանկյունաձև ուրվագծի է՝ 91,5 մ x 36,6 մ հիմնական առանցքային չափսերով: Տանիքածածկույթն իրականացված է մակահալեցվող փաթեղացային նյութի 2 շերտից: Շենքի առավելագույն բարձրությունը մոտ 10 մ է: Կառուցվածքային համակարգը շրջանակային է, հիմքերը ժապավենային:

Դպրոցի բակային տարածքում նախատեսված են նաև՝ բաց մարզադաշտ, բաց մարզահրապարակ և վազքուղի, կաթսայատուն, սալվածք, հարթակներ, սիզամարգեր:

2.2 Աշխատանքների կատարման սխեմա

Նախապատրաստական փուլ

Նախապատրաստական փուլում իրականացվում են՝

- ժամանակավոր ցանկապատման իրականացում,
- գոյություն ունեցող կոմունիկացիաների վերատեղադրում (անհրաժեշտության դեպքում)
- ժամանակավոր շինությունների տեղադրում,
- ժամանակավոր ինժեներական ցանցերի տեղադրում,
- մեքենաների և մեխանիզմների փոխադրում շինհրապարակ,
- բանվորների հրահանգավորում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ,
- անիվների լվացման կետի տեղադրում (անհրաժեշտության դեպքում),
- անվտանգության նշանների տեղադրում,
- հակահրդեհային միջոցների տեղադրում:

Հիմնական փուլ

Հիմնական փուլում կատարվելու են հետևյալ աշխատանքները՝

- հիմնական և օժանդակ օբյեկտների կառուցում,
- ներքին և արտաքին կոմունիկացիաների տեղադրում,
- բարեկարգման աշխատանքներ,
- կանաչապատման աշխատանքներ:

2.3 Շինարարության ժամկետները

Շինարարության ժամկետը որոշվել է ըստ հիմնական աշխատանքների ծավալների և դրանց աշխատատարության: Ընդհանուր տևողությունը կազմում է 650 օրացուցային օր (25 ամիս), բանվորների առավելագույն քանակը 131 մարդ:

2.4 Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը

Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը որոշվել է աշխատանքների ծավալների և բնույթի հիման վրա՝ հաշվի առնելով շինարարության հատուկ պայմանները:

Հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկը բերված է աղյուսակ 6-ում:

Աղյուսակ 6 Շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկ

Հ/Հ	Մեքենաների և մեխանիզմների անվանում	Մեքենաների մակնիշը և տիպը	Քանակ, հատ
1	2	3	4
1	Ավտոինքնաթափ	բեռնատվ. 25տ	4
2	Կողային ավտոմեքենա	բեռնատվ. 5տ	3
3	Ավտոբետոնախառնիչ	տարողությունը 12խմ	2
4	Ավտոբետոնապոմպ	ABC-6DA	1
5	Թռթռամուրճ	Makita	2
6	Թռթուռավոր էքսկավատոր	Hyundai R290	1
7	Անիվավոր էքսկավատոր	CAT 428F	1
8	Ավտոամբարձիչ բեռնատվ. 32տ	KAMA3 53229-1040-15	1
9	Ձեռքի պնեվմատոփիչ	40կգ	1
10	Խորքային վիբրատոր	ԻՎ	3
11	Եռակցող ապարատ	TDM-300C	4
12	Փոշը ճնշող ջրային սարքավորում		3
13	Ձեռքի էլեկտրոգործիքներ	–	10

Շինարարական տեխնիկայի համար համապատասխան վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը իրականացվելու է շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ բետոնի խառնուրդը կմատակարարվի բետոնատար ավտոմեքենաներով, մասնագիտացված ընկերության կողմից, պայմանագրային հիմունքներով:

2.5 Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները

Հողային աշխատանքների իրականացման համար առաջարկվում է ET 14 էքսկավատորը, դժվար հասանելի մասերում՝ ձեռքով:

Հողային աշխատանքներ՝

Հանույթ՝ 16050 մ³

Հետլիցք՝ 5713 մ³

Ավելացած 10337մ³ հողային զանգվածը կտեղափոխվի Վերիշեն բնակավայրի կողմից օրենքով սահմանված վայր, համապատասխան թույլտվություն ստանալուց հետո:

Հետլիծքի համար նախատեսված հողային զանգվածը կպահպանվի շինհրապարակում, փոշենստեցման համար պարբերաբար կիրականացվի ջրցան:

2.5.1 Նյութերի և բնատեսությունների օգտագործում

Դպրոցի կառուցման շինարարության ժամանակ օգտագործվում են տարբեր շինարարական նյութեր, այդ թվում երկաթբետոն, սրբատաշ և կոպտատաշ քար, փայտ, մետաղ, ապակի, բարձրորակ սվաղ, երեսապատման բարձրորակ նյութեր, ավազ, ցեմենտ, ներկանյութեր, բետոնյա կոնստուկցիաներ, մետաղական կոնստուկցիաներ և այլն:

Բնատեսություններից օգտագործվելու է ջուր՝ տարածքների ջրցանի, հողի/գրունտի խոնավացման համար՝ և շինանձնակազմի խմելու կենցաղային նպատակների համար:

Պահանջարկը որոշվել է աշխատանքների ծավալների, կատարման ժամկետների և Պետշինի խոշորացված նորմերի հիման վրա :

a) Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W_{\text{է.ի.}} = (n \times N + n_1 \times N_1) \times T, \text{ որտեղ}$$

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 3 մարդ

N– ԻՏՍ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ³օր/մարդ

n₁– սպասարկող աշխատողների թվաքանակն է՝ 131 մարդ

N₁ – սպասարկողների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ³օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 650 օր

$$W_{\text{խ.տ.}} = (3 \times 0.016 + 131 \times 0.025) \times 650 = 2159,95 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 3.3 \text{ մ}^3/\text{օր.}$$

b) Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$$U_1 = S_1 \times K_1 \times T, \text{ որտեղ՝}$$

S₁ – ջրվող տարածքի մակերեսը, 20000 մ²,

K₁ – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով, 350

$$U_1 = 20000 \times 0.0015 \times 350 = 10500 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 30 \text{ մ}^3/\text{օր.}$$

c) Ամիվների լվացման և ջրալցման ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$$U_2 = S_2 \times K_2 \times T, \text{ որտեղ՝}$$

S₂ – լվացվող ավտոմեքենաների քանակը, 10 մ²,

K₂ – միավոր ծախսը 1 ավտոմեքենայի համար, 0.14 մ³,

T – ժամանակահատվածը օրերով, 650

$$U_2 = 10 \times 0.14 \times 650 = 910 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 1.4 \text{ մ}^3/\text{օր.}$$

Ընդամենը ջրօգտագործումը կկազմի 13569,95 մ³/շին. ժամ:

Բանվորկան և ԻՏՍ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքները հոգալու համար շինհրապարակում կտեղադրվեն ժամանակավոր բիոզուգարաններ, որոնք շինաշխատանքների ավարտից հետո կապամոնտաժվեն:

Շինհրապարակում սանիտարական կանոնները և նորմերը պահպանվելուն են համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի N15-Ն հրամանի համաձայն:

Անիվների լվացման, ջրցանի, բանվորկան և ԻՏԱ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքները հոգալու համար ջրամատակարարումը կիրականացվի ավտոցիստերնով, պայմանագրային հիմունքներով:

Խմելու որակի ջուրը կմատակարարվի տարաներով, մասնագիտացված ընկերության կողմից, պայմանագրային հիմունքներով:

Անիվների լվացումից առաջացած կեղտաջրերը կուղղվեն դեպի տարածքում նախատեսված պարզարան: Պարզարանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեգում, պարզեցված ջուրը կօգտագործվի տարածքի ջրցանման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռագվի որպես շինադր:

2.5.2 Շինմոնտաժային աշխատանքների որակի հսկումը

Շինմոնտաժային աշխատանքների բարձր որակն ու հուսալիությունն ապահովվում է շինարարական-մոնտաժային աշխատանքների արտադրական հսկման միջոցով, որն իրենից ներկայացնում է շինարարական արտադրանքի բոլոր փուլերում իրականացվող միջոցառումների համալիր:

Շինմոնտաժային աշխատանքների որակի արտադրական հսկումը ներառում է .

ա/ կոնստրուկցիաների, շինվածքների, նյութերի և սարքավորումների, աշխատանքային փաստաթղթերի մուտքային հսկումը;

բ/ արտադրական օպերացիաների և առանձին պրոցեսների օպերացիոն հսկումը;

գ/ շինմոնտաժային աշխատանքների ընդունման հսկումը:

Շինարարական արտադրության որակի ապահովման համակարգն ընդգրկում է նաև որակի տեխնիկական հսկումը, որն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 746 և 752 հոդվածների հիման վրա:

Մուտքային հսկմամբ ստուգվում է աշխատանքային փաստաթղթերի լիակազմությունը, տեղեկատվական անհրաժեշտ ծավալը; շինարարական կոնստրուկցիաների, շինվածքների, իրերի, նյութերի և սարքավորումների արտաքին տեսքը և համապատասխանությունը ստանդարտներին, նորմատիվային և աշխատանքային փաստաթղթերին, անձնագրերի, սերտիֆիկատների և այլ ուղեկցող փաստաթղթերի առկայությունը:

Անվտանգության տեխնիկայի, աշխատանքի պաշտպանության, բնապահպանական և հրդեհային անվտանգության պահանջներ

- Մինչև աշխատանքների մեկնարկը պետք է կատարված լինեն տվյալ նախագծով նախատեսված անվտանգության միջոցառումները , որոնց ավարտը պետք է ձևակերպված լինի համապատասխան ակտով:

- Մարդկանց գտնվելու համար վտանգավոր գոտիները պետք է ցանկապատվեն, ունենան վտանգի մասին նախազգուշացնող ցուցանակներ:
- Օրվա մութ ժամանակահատվածում շինարարական հրապարակը և աշխատատեղերը պետք է լուսավորված լինեն ըստ ГООТ 12.1.046-85.

Լուսավորվածությունը պետք է լինի համաչափ , առանց կուրացնող էֆֆեկտի: Չլուսավորված տեղամասերում աշխատանքի իրականացումը չի թույլատրվում:

- Աշխատանքների տեղամասերը և աշխատատեղերը պետք է ապահովված լինեն ընկերային և անհատական պաշտպանության անհրաժեշտ միջոցներով, հրդեհամարման առաջնային միջոցներով, կապի, ազդանշանման և աշխատանքի անվտանգությունն ապահովող այլ միջոցներով ` համաձայն գործող նորմատիվային փաստաթղթերի և համաձայնագրորի:
- Արգելվում է թողնել կախված, անկայուն, կոնստրուկցիաներ կամ դրանց մասեր:
- Էլեկտրական գործիքների հետ աշխատանքը թույլատրվում է 18-ից բարձր տարիքի անձանց: Էլեկտրաֆիկացված բոլոր գործիքները պետք է գրանցված լինեն հատուկ մատյանում և ունենան հաշվարկային համար: Կիրառելուց առաջ ստուգվում է գործիքի սարքին վիճակը` լարերի և բռնիչի մեկուսացումը, աշխատանքային մասի վիճակը, պարապ` ընթացքում աշխատանքը և այլն: Էլեկտրական լարերի պահպանման գոտում բոլոր էլեկտրաֆիկացված գործիքները պարտադիր հողանցվում են:
- Բանվորները պետք է ապահովված լինեն արտահագուստով, հատուկ կոշիկներով և անհատական պաշտպանության միջոցներով:
- Փոշու առաջացումից խուսափելու կամ առաջացման ժամանակ այն մարելու համար շինարարական աղբը պետք է թրջել ջրով:
- Բեռնակալիչ հարմարանքները և տարան (վերամբարձ կռունկով տեղափոխելու դեպքում) պետք է փորձարկված լինեն անվանական բեռնամբարձությունը կրկնակի անգամ գերազանցող բեռով:
- Աշխատանքի գոտում պետք է ունենալ հակահրդեհային միջոցներ ` 200 մ² մակերեսին - 1 կոմպլեկտ հաշվարկով:
- Շինարարական աղբը պետք է ժամանակին հեռացվի , արգելվում է աղբի այրումը շինարարական հրապարակում:
- Արգելվում է դիզելային վառելիքի դատարկումը գետնի վրա:

2.6 Թափոնների կառավարում

Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում առաջացող թափոնների տեսակները և քանակները՝

	Անվանումը	Վտանգավորության դասը	Ծածկագիրը ըստ «Թափոնների ցանկի»	Քանակը, ամբողջ շինարարության համար
1.	Շինարարական աղբ, ներառյալ քանդման աշխատանքներից առաջացած	IV	9120060101004	11000տ
2.	տարածքում առաջացած կենցաղային չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	IV	9120040001 00 4	60մ ³
3.	Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող	V	31401100 08 99 5	10337մ ³

Շինարարական աղբը ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր: Բազմահարկ Միջնակարգ դպրոցիի շահագործման ընթացքում կառաջանա կենցաղային աղբ, որը պայմանագրային հիմունքներով կտեղափոխվի համապատասխան ընկերության կողմից:

2.7 Աղմուկ և թրթռում:

ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է N2-III-11.3՝ «ԱՂՄՈՒԿՆ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐՈՒՄ, ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ԵՎ ԲՆԱԿԵԼԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ» սանիտարական նորմերով: Բնակավայրերի համար աղմուկի սահմանված թույլատրելի մակարդակը ցերեկային ժամերի համար կազմում է 55 դԲ (A), կամ ֆոնային մակարդակի ոչ ավել քան 3 դԲ (A) ավելացում:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հիմնական աղմուկի աղբյուր է հանդիսանալու շահագործվող շինարարական տեխնիկան: Աղմուկի մակարդակի չգերազանցելու նպատակով իրականացվելու են համապատասխան մեղմացնող միջոցառումներ:

3. ՏԱՐԱԾՔԻ ԿԱՆԱՀԱՊԱՏՈՒՄ

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է իրականացնել տարածքի կանաչապատում: Կանաչապատման աշխատանքները կիրականացվեն տարածաշրջանին բնորոշ բուսատեսակներով և ծառատեսակներով:

Կանաչապատումը նախատեսվում է իրականացնել տարածաշրջանին և տեղի կլիմայական պայմանների բնորոշ ծառաթփային բուսականությամբ: Բուսականության տեսակայինի և քանակային կազմը ներկայացված կանաչապատման սխեմայի վրա:

Նախքան ծառատնկման աշխատանքների սկսելը անհրաժեշտ է կանաչապատվող տարածքում իրականացնել հետևյալ ագրոմելիորատիվ միջոցառումները.

- Ոռոգման համակարգի անցկացում,
- Համաձայն ծառագիտական նախագծի համարակալված ցցափայտերի օգնությամբ ծառերի ու թփերի փոսերի տեղի նշահարում,
- Ծառերի համար 1մ խորությամբ և 50սմ լայնության փոսերի պատրաստում ,
- Թփերի համար 50-60սմ խորությամբ և 40սմ լայնության փոսերի պատրաստում,
- Բոլոր փոսերի մոտ համարժեք ծավալի հողախառնուրդի կուտակում. պատրաստված 3 բաժին սևահողից, 1 բաժին կարմիր ավազից, 1 բաժին տորֆահողից և 0.5 բաժին փտած գոմաղբից, վրան ավելացնել մուլչ:

Ագրոտեխնիկական միջոցառումների ավարտից հետո խորհուրդ է տրվում նշված տարածքում ծառատնկն իրականացնել ուշ աշնանը կամ վաղ գարնանը: Տնկանյութը ծառերի դեպքում պետք է լինի 1.52-2.0մ, թփերի դեպքում՝ 0,5-0,8մ: Տնկանյութը կարելի է ձեռք բերել անտառային և դեկորատիվ տնկարաններից: Որպեսզի պաշտպանիչ կանաչ գոտում խոտածածկ առաջանա անհրաժեշտ է 1 ք.մ.-ում նախատեսվում է ցանել 0,04 կգ խոտի սերմ: Ծառատնկման հաջորդ 3 տարիներին խորհուրդ է տրվում վեգետացիայի ընթացքում 2-3 անգամ իրականացնել խնամքի (քաղհան, փխրեցում) աշխատանքներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև վնասատուների նկատմամբ թունաքիմիկատներով կամ կենսաբանական պայքարի միջոցառումներ:

Նախատեսվում է կազմակերպված ոռոգման ցանց: Ցանցում առկա են կաթիլային ոռոգման հանգույցներ, նաև նախատեսված են ռետինե խողովակներ ամբողջությամբ ոռոգում կազմակերպելու համար:

Կանաչապատ տարածքների ոռոգման ջրամատակարարման համար ընկերությունը օրենքով սահմանված կարգով կղիմի լիազորված մարմնին համապատասխան տեխնիկական պայմաններ ստանալու համար:

Կանաչապատման աշխատանքներն կիրականացվեն ՀՀ կառավարության 08.02.2018 թվականի N 108-Ն որոշման պահանջների համապատասխան:

Կանաչապատման համար անհրաժեշտ բնահողի ծավալը կկազմի մոտ 3000մ³, ձեռքբերման վայրը կորոշվի շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո, ինչը նախապես կհամաձայնեցվի տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ:

Կանաչապատ տարածքների ոռոգման ջրամատակարարման համար ընկերությունը օրենքով սահմանված կարգով կղիմի լիազորված մարմնին համապատասխան տեխնիկական պայմաններ ստանալու համար:

Կանաչապատման նախագծի հիմք են հանդիսանում պատվիրատուի կողմից տրամադրվող գլխավոր հատակագիցը եվ համայնքապետի կողմից տրամադրված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը:

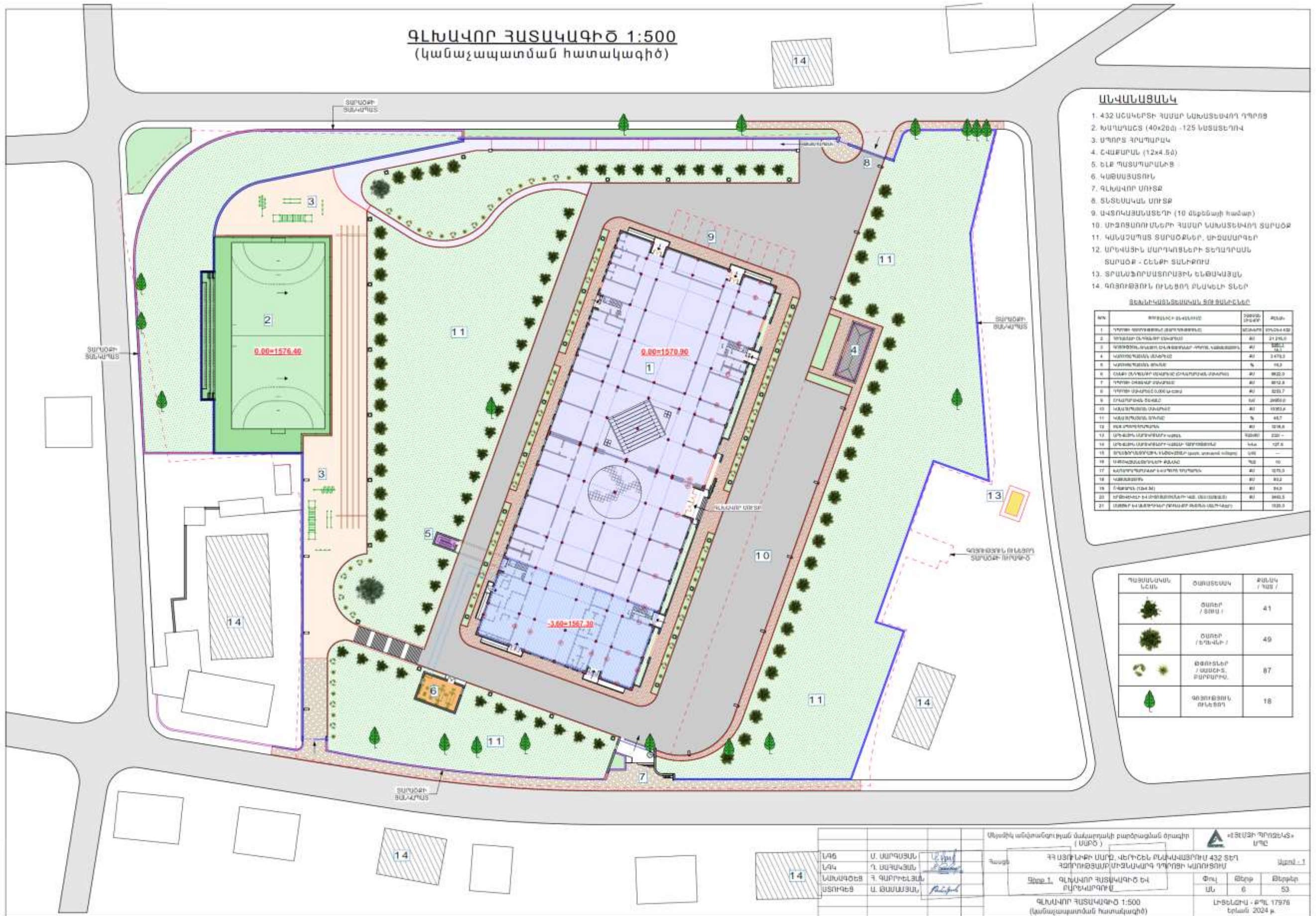
Ընդհանուր կանաչապատ մակերեսը կազմում է 9649քմ:

Ուսումնասիրելով տեղանքը եվ խորհրդակցվելով դենդրոլոգի հետ առաջարկվում է տեղադրել ստորել նշված բույսերի տեսականին համապատասխան քանակներով՝

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆ	ԾԱՌԱՏԵՍԱԿ	ՔԱՆԱԿ / ՀԱՏ /
	ԾԱՌԵՐ / ՏՈՒԱ /	41
	ԾԱՌԵՐ / ԵՂԵՎՆԻ /	49
	ԹՓՈՒՏՆԵՐ / ՍԱՄՇԻՏ, ԲԱՐՔԱՐԻՍ,	87
	—	18

Կանաչապատման սխեման ներկայացված է ստորև:

ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ 1:500
(կանաչապատման հատակագիծ)

ԱՆՎՈՒՍՏԱԿ

1. 432 ԱՇԽԱՏՈՒՄ ՀԱՄԱՐ ՆԱԽԱՏԵՆԱԿՈՂ ԴՊՐՈՑ
2. ԱՍՏՆԱԿԱՆ (40x20մ) - 125 ՆԱՍՏԵՆՈՒԿ
3. ՄՊՈՐՏ ՀՐԱԴԱՐԱԿ
4. ԸՎԱԲԱՐԱՆ (12x4.5մ)
5. ԵԼԷ ՊԱՏՄԱՐԱՆՆԵՐ
6. ԿՍԹԱՍՏԱՆՈՒՆ
7. ԳԼԽԱՎՈՐ ՄՈՒՏՔ
8. ՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ՄՈՒՏՔ
9. ՍԻՏՈՎԱԿԱՆԱՏԵՂԻ (10 մթնոցայի համար)
10. ՄԻՋՈՑՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՆԱԽԱՏԵՆԱԿՈՂ ՏԱՐԱԾՔ
11. ԿԱՆԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ, ՄԻՋԱՄԱՐՁԵՐ
12. ՄՐԵՎԱՅԻՆ ՄՈՒՂԻՈՑՆԵՐԻ ՏԵՂԵՂՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔ - ՇԵՆՔԻ ՏԱԼԻՔՈՒՄ
13. ՏՐԱՆՅՈՐԴԱՆՏՈՐԱՅԻՆ ԵՆԹԱԿԱՅՆ
14. ԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՒՆԵՑՈՂ ԲՆԱԿԱՆ ՏԵՆԵՐ

Ցուցանիշներ (նախնական տվյալներ)

№	ՈՐՈՇԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ	ՉՈՐԱԿԱՆ ԿՐՈՒՄ	ՔԱՆԱԿ
1	ԳԼԽԱՎՈՐ ԿԱՆԱԿԱՆ	9.00	1570.80
2	ՍՊՈՐՏԱԿԱՆ ԿԱՆԱԿԱՆ	9.00	1576.40
3	ՄՊՈՐՏ ՀՐԱԿԱՆ	0.00	0.00
4	ԸՎԱԲԱՐԱՆ	0.00	0.00
5	ԵԼԷ ՊԱՏՄԱՐԱՆՆԵՐ	0.00	0.00
6	ԿՍԹԱՍՏԱՆՈՒՆ	0.00	0.00
7	ԳԼԽԱՎՈՐ ՄՈՒՏՔ	0.00	0.00
8	ՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ՄՈՒՏՔ	0.00	0.00
9	ՍԻՏՈՎԱԿԱՆԱՏԵՂԻ	0.00	0.00
10	ՄԻՋՈՑՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՆԱԽԱՏԵՆԱԿԱՆ	0.00	0.00
11	ԿԱՆԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ	0.00	0.00
12	ՄՐԵՎԱՅԻՆ ՄՈՒՂԻՈՑՆԵՐԻ ՏԵՂԵՂՈՒՄՆԱԿԱՆ	0.00	0.00
13	ՏՐԱՆՅՈՐԴԱՆՏՈՐԱՅԻՆ ԵՆԹԱԿԱՅՆ	0.00	0.00
14	ԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՒՆԵՑՈՂ ԲՆԱԿԱՆ ՏԵՆԵՐ	0.00	0.00

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵԼՆԵՐ	ՑԱՌԱՅԵՆՈՒՄ	ՔԱՆԱԿ / ԿՐՈՒՄ
	ՑԱՌԱՅԵՆ / ՏՈՒՄ	41
	ՑԱՌԱՅԵՆ / ԵՆԵՎԵՐ	49
	ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ / ՍԱՐՔԻՆ, ՍՊՐՈՒՄԻՆ	87
	ԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՒՆԵՑՈՂ	18

Մյուսիկ անվտանգության մակարդակի բարձրագույն միավոր (ՄԱՐԾ)	ՎՃՃՅՈՒՄ ԴՊՐՈՇՆԵԿՆԵՐ
ԼՊԵ Ս. ՍԱՐԳՍՅԱՆ	ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ՍՊՐՈՒՄԻՆ 432 ՏԵՂԻ ՀՈՐԻԶՈՒՅՈՒՄՈՒ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ
ԼՊԿ Ղ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ	Տարածք - 1
ՆԱԽԱԳՈՅՆ Գ. ԳՈՐԻՆԵԼԻԱՆ	Փուլ 1. ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ ԵՎ ԲՆԱԿԱՆԱԿԱՆ
ՍՏՈՒԿԵՑ Ա. ՍԱՄԱՅՅԱՆ	Փուլ ԱՆ 6 Թերթեր 53
	ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ 1:500 (կանաչապատման հատակագիծ)
	ԼԻՏԵԼՈՒՄ - ՔՊԸ 17976 Երևան 2024 թ.

3.1 Կանաչ տարածքի ռոռզման ջրապահանջի հաշվարկ

Կանաչապատ տարածքի 1 մ²-ի մեկ ռոռզման համար ջրի ծախսի նորման կազմում է 4-6 լ/ մ²:

Տեղանքի շոգ կլիմայական պայմանների համար ընդունում ենք առավելագույն արժեքները.

գազոնների ռոռզում՝ $n_6 = 0.006$ մ³/մ²

Ոռռզման համար ջրապահանջը որոշվում է՝

$$W_{u.3} = (n_6 \times S) \times K \times t$$

որտեղ՝ S – ռոռզվող տարածքի մակերեսն է, գազոնների մակերեսը՝ $S_1 = 10353.4$ մ²,

K – ռոռզման օրական հաճախականությունն է, $K = 2$

t - ռոռզման օրերի պլանավորված թվաքանակն է, $t = 175$ օր

$$W_{u.3} = (0.006 \times 10353.4) \times 2 \times 175 = \underline{\underline{21742.14}} \text{ մ}^3/\text{տարի}$$

4. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅՂ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

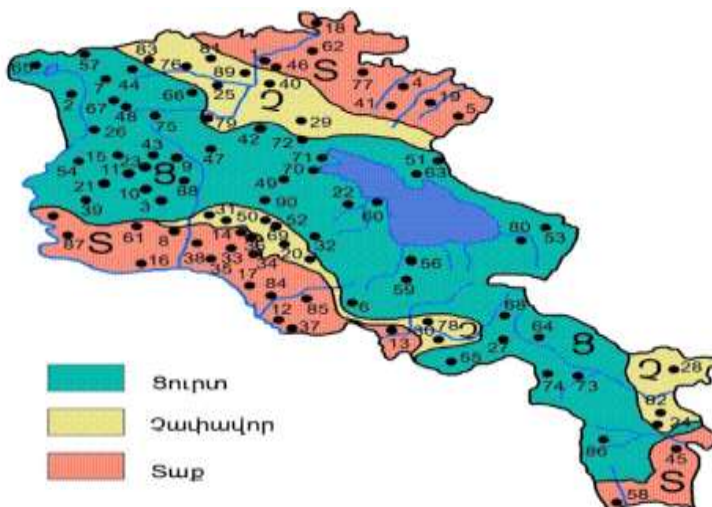
4.1 Տեղամասի ինժեներաերկրաբանական պայմանները

Ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է [Գորիսից](#) անմիջապես հյուսիս-արևմուտք, [Վարաբակ](#) գետի ափին, ծովի մակերևույթից 1540-1620 մ բարձրության վրա: Հեռավորությունը [Կապան](#) մարզկենտրոնից ճանապարհով կազմում է մոտ 84 կմ:

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից շրջանն իրենից ներկայացնում է միջին բարձրության լեռնային գոտի, որին բնորոշ է լավաներով ծածկված սարավանդներ: Ռելիեֆին բնորոշ են մակերևույթի խիստ կտրտվածությունը, ինչպես նաև ֆիզիկական ակտիվ հողմահարությունը:

Կլիման ուսումնասիրվող տարածքի կլիմայական պայմանները բնութագրելիս վկայակոչել ենք ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22.01.24 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթը: Կլիման [քարեխառն լեռնային](#) է՝ մեղմ ձյունապատ [ձմեռներով](#), տաք [ամառներով](#): Ստորև աղյուսակի տեսքով բերվում է մի քանի կլիմայական տվյալներ ըստ «Գորիս» օդերևութաբանական կայանի դիտարկումների

- Տարեկան միջին ջերմաստիճանը 9.2 °C
- Օդի բացարձակ առավելագույն ջերմաստիճանը 35.4°C
- Օդի բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը -20.4°C
- Օդի միջին տարեկան հարաբերական խոնավությունը 71%
- Օդի հարաբերական խոնավությունը ամենացուրտ ամսվա 65%
- Օդի հարաբերական խոնավությունը ամենաշոգ ամսվա 69%
- Տարեկան մթնոլորտային տեղումների քանակը հասնում է 737/82մմ:
- Քամու միջին տարեկան արագությունը 1.5մ/վ:
- Չնածածկույթով օրերի քանակը 65 օր:
- Քամու արագությունը 25 տարվա ընթացքում 34մ/վ է, 50 տարվա ընթացքում 38մ/վ
- Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, կազմում է 27 սանտիմետր:

Նկ. 3 Կլիմայական շրջանացման սխեմատիկ քարտեզ

Աղյուսակ 1 Օդի միջին ջերմաստիճան

Բնակավայրի անվանումը	Միջին ջերմաստիճանն ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
10. Գորիս	-0.5	0.1	3.0	8.4	12.9	16.5	19.2	18.8	14.9	10.1	5.4	1.5	9.2	-20.4	35.4

Աղյուսակ 10 Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %																
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %	
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր		Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին	Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
10. Գորիս	65	67	71	72	74	72	69	70	77	77	71	65	71	65	57	69	55

ՄԹՆՈՒՈՐՏԱՅԻՆ ՏԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Աղյուսակ 12 Մթնոլորտային տեղումները

Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը _____ միջին ամսական _____ մմ _____ օրական առավելագույն													Տարեկան	Տեղումների քանակը նոյեմբեր-մարտ ամիսներին, մմ	Տեղումների քանակը ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին, մմ
	ըստ ամիսների															
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	14		15	16
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
10. Գորիս	33	42	73	88	111	92	47	42	63	67	47	32	737	227	510	
	29	31	45	48	57	82	77	63	54	61	58	35	82			

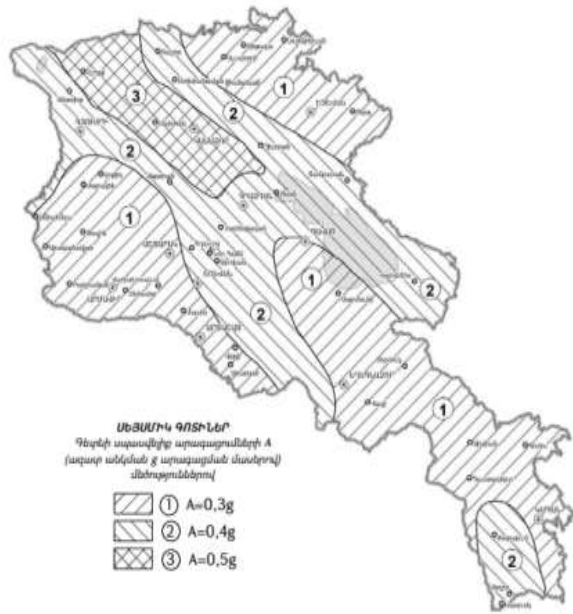
ՔԱՄԻ

Աղյուսակ 15 Քամի (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայրի անվանումը	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, %								Միջին կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Գերակշռող ուղղությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագություններից նվազագույնը ըստ ուղղությունների հուլիսին, մ/վ	Գերակշռող ուղղությունը դեկտեմբեր - փետրվար ամիսներին	Միջին արագություններից առավելագույնը ըստ ուղղությունների հունվարին, մ/վ
		Միջին արագությունը, մ/վ													
		Չյուսիսային	Չյուսիս-արևելյան	Արևելյան	Հարավ-արևելյան	Հարավային	Հարավ-արևմտյան	Արևմտյան	Չյուսիս-արևմտյան						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
12. Գորիս	հունվար	3	2	2	6	9	13	20	45	30	2.0	ՀսԱկրմ	1.6	ՀսԱկրմ	3.2
		2.7	2.4	2.2	1.6	1.6	2.1	2.6	3.2						
	ապրիլ	2	2	4	13	12	14	18	35	33	1.5				
		2.3	2.2	1.8	1.6	1.7	2.0	2.3	2.5						
	հուլիս	1	1	4	17	15	14	17	31	26	1.2				
		1.4	1.4	1.6	1.7	1.6	1.6	1.6	1.6						
	հոկտեմբեր	2	1	2	12	14	14	17	38	35	1.3				
		1.9	1.9	1.8	1.7	1.6	1.9	1.9	2.2						

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից տարածաշրջանում գրունտային ջրերի տեղամասերը գտնվում են ցածր հորիզոնների վրա, քանի որ հրաբխածին կազմավորումները բնութագրվում են ձեղքավորվածությամբ: Ուսումնասիրվող տարածքը՝ կախված երկրաբանական կտրվածքից, համարվում է մթնոլորտային տեղումների ինֆիլտրացիոն գոտի: Հանդիսանում է լավ ջրաթափանց և ջրանցիկ գոտի: Ստորերկրյա ջրերը բեռնաթափվում են Վարարակ գետը: Տարածքի հիդրոերկրաբանական պայմանները հիմնականում բարենպաստ են: Տեղամասում ըստ փորված խորությունների ստորերկրյա ջրեր բացահայտվել են հորատանցք 1-ում 7.0մ-ից, հորատանցք 2-ում 7.5մ-ից, հորատանցք 3-ում 7.5մ-ից, հորատանցք 4-ում 7.0մ-ից:

Տիգիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթները ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն՝ մեր ուսումնասիրվող տարածքում բացակայում են: **Շրջանի սեյսմիկ պայմանները** ըստ սեյսմիկ հատկության՝ ՀՀՇՆ -20.04.2020թ.-ի, տեղազննվող շրջանը գտնվում է I սեյսմիկ գոտում՝ գրունտների $A_{max} = 0.3g$ արագացմամբ: **ՀՀ տարածքի սեյսմիկ գոտիավորման քարտեզ**

Տարածքի երկրաբանալիթոլոգիական կառուցվածքը

Տարածքի երկրաբանական կտրվածքը ուսումնասիրվել է հորատման եղանակով, գրունտների լաբորատոր հետազոտությամբ: Ուսումնասիրվող տարածքում առանձնացվել է գրունտների երեք շերտ: Ստորև բերվում է այդ շերտերի լիթոլոգիական նկարագրությունները և նրանց ֆիզիկա-մեխանիկական հատկությունները:

Շերտ-1 Հողոդարուսական շերտ կավավազի, մանրախճի պարունակությամբ: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն I (9^ա) կարգ է:

Շերտ-2 կավ պինդ գորշից մինչև դարչնա-շագանակագույն, մոխրագույն, մանրամիջահատիկ տեղ-տեղ խճի և մանրախճի պարունակությամբ 10-15%: : Էյուվիալ-Դեյուվիալ-պրոյուվիալ առաջացումներ են: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն III (8^գ) կարգ է:

Շերտ-3 Տարբեր ապարների թեթևակի գնդավորված խճաքարա-խճավազային նստվածքներ, շատ հազվադեպ խոշորաբեկոր նյութով և միջին խոնավությամբ, 20-25% դարչնա-աղյուսա-շագանակագույն և կավավազային լցանյութով: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն IV (13) կարգ է:

4.2 Օդային ավազան

ՀՀ տարածքում մթնոլորտային օդի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Օդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից:

2023 թվականի ընթացքում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Կապան, Քաջարան և Չարենցավան քաղաքներում: Որոշվել են մթնոլորտային օդում փոշու, փոշու մեջ մետաղների (մոտ 21 մետաղ), ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների, ածխածնի մոնօքսիդի և գետնամերձ օզոնի պարունակությունները: Ընդհանուր առմամբ 2023 թվականին կատարվել է մթնոլորտային օդի 33216 նմուշառում, իրականացվել 36012 դիտարկում:

ՊՈԱԿ-ը Վերիշեն բնակավայրում չունի դիտակայան, չի տեղադրում պասիվ նմուշառիչներ, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության վերաբերյալ ՊՈԱԿ-ում տվյալներ չկան:

«Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կայք էջի ժամանակավոր առաջարկություններ «Վնասակար նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաներ կոնցենտրացիաներ բնակավայրերում, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումները» օդի ֆոնային կոնցենտրացիաներն են.

Ժամանակավոր առաջարկություններ «Վնասակար նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաներ բնակավայրերում, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումները»

Բնակչության քանակը (հազար մարդ)	Ֆոնային կոնցենտրացիաներ (մգ/մ ³)			
	Փոշի	Ծծմբի երկօքսիդ (SO ₂)	Ազոտի երկօքսիդ (NO ₂)	Ածխածնի օքսիդ (CO)
50 -100	0.098	0.007	0.034	1.3
10-50	0.095	0.006	0.033	1.1
<10	0.071	0.006	0.023	0.8

4.3 Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ տարածքում մակերևութային ջրերի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն ՊՈԱԿ-ի կողմից: Նախատեսվող գործունեության տարածքն ընդգրկված է Հարավային Ջրավազանի կառավարման տարածքում:

Ըստ «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2024 թվականի 1-ին եռամսյակի տեղեկագրի Հարավային ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 9 դիտակետում: Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 14-ում:

Աղյուսակ 13. Հարավային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Չեռ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր. մՅ/վ								
		հունվար			փետրվար			մարտ		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Մեղրիգետ	Մեղրի	1.21	0.91	133	1.75	1.03	170	3.45	2.06	167
Ողջի	Կապան	0.91	1.45	63	1.06	1.83	58	2.09	4.74	44
Որոտան	Գորայք	1.67	2.00	84	1.67	2.01	83	1.73	2.17	80

Մակերևութային ջրերի որակ

Կարձևան գետի ջրի որակը գետաբերանում փետրվարին և մարտին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Մեղրիգետ գետի ջրի որակը Մեղրի քաղաքից վերև և գետաբերանի հատվածներում փետրվարին և մարտին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Աճանան (Նորաշենիկ) գետի ջրի որակը Աճանան գյուղից վերև մարտին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), գետաբերանում՝ փետրվարին և մարտին՝ «վատ» (5-րդ դաս): Գեղի գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվարին և մարտին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Որոտան գետի ջրի որակը Գորայք գյուղից վերև մարտին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Միսիան քաղաքից վերև ջրի որակը փետրվարին և մարտին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), Միսիան քաղաքից ներքև ջրի որակը փետրվարին և մարտին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Միսիան գետի ջրի որակը գետաբերանում փետրվարին և մարտին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Վարարակ գետի ջրի որակը Գորիս քաղաքից վերև և գետաբերանի հատվածներում մարտին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

4.4 Հողածածկ

Դիտարկվող տարածաշրջանում տարածված են սևահող կրազերծված խորքային կարբոնատային հողերը, որոնք տիպիկ են առավել զառիթափ լանջերի, կիրճի անտառածածկ վերին հատվածների, բարձրադիր տափաստանների, սարահարթային խոտհարքների և նախալեռնային շրջանների համար: Հողի վերին բերրի շերտը որպես կանոն բնութագրվում է սակավահողությամբ: Առավել մեղմաթեք լանջերում այն միջինում 0,15մ է և ծածկված է ենթահողային հորիզոնով, որի հաստությունը տատանվում է բարակից մինչև 0.5մ սահմաններում: Հողերը սև կամ մուգ դարչնագույն-շագանակագույն ավազակավեր են՝ տեղ-տեղ քարքարոտ կամ մանրախճային կազմով և թույլ ստրուկտուրայով: Հողերը թթվային են՝ կրի ցածր պարունակությամբ կամ կրազերծ Բուն հանքավայրի տարածքի հողերը մեծ մասամբ քարքարոտ են, էրոզացված, դրանց մակերեսային քարքարոտությունը կազմում է 70.3%, որից 18.8%-ը՝ թույլ քարքարոտ, 17%՝ միջին քարքարոտ, 34.5%-ը՝ ուժեղ քարքարոտ: Հողերը ձևավորվել են տիպիկ չոր տափաստանային բուսականության տակ, հրաբխային

ապարների հողմահարված նյութերի, ինչպես նաև տեղակուտակ, ողողաբերուկ և հեղեղաբերուկ գոյացումների վրա: Ըստ մեխանիկական կազմի այս հողերը դասվում են միջակ և ծանր կավավազային տարատեսակների շարքին: Կախված ռելիեֆի Կախված ռելիեֆի պայմաններից և էրոզիայի ենթարկվածության աստիճանից՝ հանդիպում են ինչպես ավելի թեթև, այնպես էլ ծանր մեխանիկական կազմով հողերով:

Նախատեսվող գործունեության արդյունքում հողային ռեսուրսների վրա ազդեցություն չի դիտարկվում, քանի որ նոր հողածածկ տարածքներ չեն ներառվելու, հողածածկի վնասում և խախտում չի լինելու, օգտագործվելու է արդեն օգտագործված ասֆալտապատ և կառուցապատված տարածքները:

4.5 Կենսաբազմազանություն

Տարածաշրջանն ունի հարուստ բուսական և կենդանական աշխարհ: Տարածքի ավելի քան 30 տոկոսը զբաղեցնում են անտառները, որոնք պտուղների և հատապտուղների յուրահատուկ շտեմարան են: Տարածված ծառատեսակներն են բոխին, կաղնին, հացենին, թեղին, թխկին, սոսենին, բարդին, արոսենին, հոնին, վայրի խնձորենին ու տանձենին, գիհին, ընկուզենին, թթենին, եղևնին և այլն: Սյունիքում բնական պայմանները նպաստավոր են եղել կենդանական աշխարհի պահպանման համար: Լեռնաշխարհում ամենուր տարածված են գայլն ու արջը, աղվեսը, փորսուղը, վայրի խոզը, նապաստակը, այծյամը, վայրի ոչխարը (հայկական մուֆլոն), վայրի քարայծը (բեզոարյան այծ): Իսպառ վերացել են բորենին ու վագրը, սակայն հովազ հազվադեպ դեռ պահպանվում է բարձր լեռնային գոտիներում: Տարածքն ամբողջովին գտնվում է Զանգեզուրի ֆլորիստիկ շրջանում: Բուսական համակեցությունների հիմնական տիպերն են կիսանապատային, անտառային, տափաստանային, մարգագետնային և նոսրանտառային: Բուսական աշխարհը ՀՀ մյուս ֆլորիստիկ շրջանների համեմատ ամենաբազմազանն է՝ 2000 բուսատեսակ: ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում Զանգեզուրի ֆլորիստիկ շրջանից գրանցված է 94 բուսատեսակ: Ըստ առկա քարտեզագրական տեղեկատվության և ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N 72-Ն որոշման տարածաշրջանում է գտնվում Երևանի (Ուրծի լեռնաշղթա) և Զանգեզուրի (Շաքիի ջրվեժ) ֆլորիստիկական շրջաններում տարածված է Լրջուն Կարյազինի (*Isatis karjaginii* Schischk.) կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակը, Զանգեզուրի ֆլորիստիկական շրջանում տարածված է (Աշոտավան գյուղի շրջակայք, ջրվեժ Շաքի) Գազ բեկված (*Astragalus refractus* C. A. Mey.) կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակը Շրջանն աչքի է ընկնում իր հարուստ ծառաթփային բուսականությամբ՝ 190 տեսակներ: Տարածաշրջանի անտառները լեռնային են, ունեն հիմնականում ջրակարգավորիչ, հակաէրոզիոն և միջավայրապաշտպան նշանակություն: Անտառածածկ տարածքների միջին լրիվությունը կազմում է 0,42: Անտառները հիմնականում տեղաբաշխված են բարձր թեքությունների վրա: Զանգեզուրի ֆլորիստական շրջանի անտառածածկում գերակշռում են կաղնու, բոխու և խառը անտառները: 750-ից 1200 մ բարձրություններում տարածված են արաքսյան կաղնու (*Quercus araxina*), 1200-ից 1500 մ վրա վրացական կաղնու (*Quercus siberica*), 1400-2500 մ վրա արևելյան կաղնու համակեցությունները, 2700մից բարձր տիրապետում են մերձալպյան մարգագետինները: Գիհու նոսր անտառները զբաղեցնում են հարավային դիրքադրության

քարքարոտ լեռնալանջերը, տարածված են հիմնականում թույլ հզորության հողերի վրա՝ 500-2000 մ բարձրություններում: Բոխու, սոճու, հունական ընկուզենու, խնձորենու և այլ ծառատեսակները զբաղեցնում են տարածքի չնչին մասը:

Գործունեության ենթակա և հարակից տարածքները արդեն իսկ կառուցապատված են, գուրկ բնական բուսածածկույթից, չկան կարմիր գրքում գրանցված բույսեր: Կենդանատեսակներ հանդիպելը դիտարկվող տարածքում քիչ հավանական է, կամ բացառվում է:

4.6 Հատուկ պահպանվող տարածքներ

Սյունիքի մարզում է գտնվում պետական արգելոցի Մթնածորը, որը հայտնի է իր կուսական, անխաթար բնությամբ, լանշաֆտներով և կենդանական աշխարհով: Արգելոցի Շիկահողի տեղամասը գտնվում է տարածքից մոտ 25 կմ հեռավորության վրա: Ունի հազվագյուտ բնություն, թավուտ անտառներ, նեղ կիրճեր, հարուստ կենդանական աշխարհ: Դիտարկվող տարածքը չի առնչվում որևէ բնության հատուկ պահպանվող տարածքի հետ:

4.7 Բնության հուշարձաններ

Համաձայն ՀՀ կառավարության ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշման Սյունիքի մարզում է գտնվում 20 երկրաբանական, 16 Ջրաերկրաբանական, 13 Ջրագրական, 4 Բնապատմական, 3 Կենսաբանական հուշարձաններ:

4.8 Պատմամշակութային հուշարձաններ

Այս հոդվածը ներկայացնում է Սյունիքի մարզի Վերիշեն գյուղի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկը, որը 2002 թ. հաստատվել է Հայաստանի կառավարության կողմից: Ցանկում ներառված է ընդամենը 36 հուշարձան (13 միավոր):

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համար անիշ	նշան	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Աղբյուր	1960 թ.	գյուղի մեջ	—	9.96/1	Հ	վարպետներ՝ Գ. Չաղայան, Ժ. Միրումյան	Լուսանկար վերբեռնել
Արձանագիր ժայռաբեկոր	1294 թ.	գյուղից 2 կմ հվ, Վարարակն գետի ակունքների շրջանում, ՀԷԿ-ի ջրընկեցի կառույցների	—	9.96/2	Հ	արձանագրությունը ջրանցքի վերանորոգման մասին է	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
		մոտ, «Ճղածքար» վայրում					
Բնակելի տուն Ղարախանի	1681 թ.	գյուղի կենտրոնում	—	9.96/3	Հ	ունի շինարձանագրություն, այժմ՝ Գ. Դոլունցի տունը	Լուսանկար վերբեռնել
Գյուղատեղի	ուշ միջնադար	գյուղից 1.3 կմ հս-ամ, «Գյավուրի բներ» վայրում	—	9.96/4	Հ	ավերված է, տարածքում պահպանվել են կողոպտված դամբարաններ	Լուսանկար վերբեռնել
Գյուղատեղի	ուշ միջնադար	գյուղից 3.5 կմ հս, «Ավիդարա» վայրում	—	9.96/5	Հ	ավերված	Լուսանկար վերբեռնել
Գյուղատեղի	ուշ միջնադար	գյուղից 6.5 կմ հս, «Մանդի գյուղ» վայրում	—	9.96/6	Հ	ավերված	Լուսանկար վերբեռնել
Գյուղատեղի Մանդեր	միջնադար	գյուղից 6 կմ հս-ամ	—	9.96/7	Հ	ավերված	Լուսանկար վերբեռնել
Գյուղատեղի Վերիշեն	4-5 դդ. - 20 դ.	Գորիսից 3 կմ հս-ամ, ներկայիս Վերիշեն գյուղի հս մասում	—	9.96/8	Հ	1970-ական թթ. գյուղը տեղափոխվել է հվ	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի քարայր	միջնադար - 20 դ.	Մբ. Նորակնունք եկեղեցուց 40 մ հս-ամ	—	9.96/8.1	Հ	ընդարձակ սրահ է	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի քարայր	միջնադար - 20 դ.	Մբ. Նորակնունք եկեղեցուց 55 մ ամ	—	9.96/8.2	Հ	միասրահ	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի քարայր	միջնադար - 20 դ.	Մբ. Նորակնունք եկեղեցուց 80 մ հվ-ամ	—	9.96/8.3	Հ	միասրահ	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի	միջնա-	գյուղատեղիի	—	9.96/8.4	Հ	երկսրահ	Լուսանկար

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
քարայր	դար - 20 դ.	ամ մասում, Մբ. Նորակնունք եկեղեցուց 200 մ ամ					վերբեռնել
Բնակելի քարայր	միջնադար - 20 դ.	գյուղատեղիի ամ մասում, Մբ. Նորակնունք եկեղեցուց 200 մ ամ	—	9.96/8.5	Հ	միասրահ	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի քարայր	միջնադար - 20 դ.	գյուղատեղիի ամ մասում, Մբ. Նորակնունք եկեղեցուց 230 մ ամ	—	9.96/8.6	Հ	երկսրահ	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի քարայրերի համալիր	միջնադար - 20 դ.	Մբ. Նորակնունք եկեղեցուց 25 մ ամ	—	9.96/8.7	Հ	4 քարայր	Լուսանկար վերբեռնել
Բնակելի քարայրերի համալիր	միջնադար - 20 դ.	Մբ. Նորակնունք եկեղեցուց 60 մ հվ-ամ, ճանապարհից աջ	—	9.96/8.8	Հ	3 քարայր և հս-ամ-ից կից թաղակապ 3 շինություն	Լուսանկար վերբեռնել
Եկեղեցի Մբ. Նորակնունք	17-18 դդ.	գյուղատեղիի հս եզրին	—	9.96/8.9	Հ	ամ մասը ժայռափոր	 Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզմանոց	17-19 դդ.	եկեղեցու շուրջը	—	9.96/8.9.1	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	1652 թ.	եկեղեցուց հվ-ամ	—	9.96/8.9.1.1	Հ	օրորոցաձև	Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	1671 թ.		—	9.96/8.9.1.2	Հ	բարեկարգման ժամանակ տեղադրվել է եկեղեցու հվ	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
						կողմում կառուցված քարե հենապատի մեջ	
Խաչքար	13 դ.	ագուցված է եկեղեցու աե ճակատին	—	9.96/8.9.2	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Նասիպի	1628 թ.	ագուցված է եկեղեցու հվ ճակատին, մուտքից վեր	—	9.96/8.9.3	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	1605 թ.	ագուցված է եկեղեցու հվ ճակատին	—	9.96/8.9.4	Հ	օրորոցաձև	Լուսանկար վերբեռնել
Դամբարանա դաշտ	մ.թ.ա. 1 հզ սկիզբ	ցյուղից 1 կմ ամ	—	9.96/9	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Եկեղեցի Սբ. Հռիփսիմե	4-5 դդ.	ցյուղապետարանի մոտ	—	9.96/10	Հ	միանավ՝ արտաքուստ շեշտված խորանով, հիմնովին վերակառուցվել է 1621 թ.	Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզմանոց	16-19 դդ.	եկեղեցու շուրջը	—	9.96/10.1	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	1581 թ.	եկեղեցուց հվ	—	9.96/10.1.1	Հ	օրորոցաձև	Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	17 դ.	եկեղեցու հվ մուտքի դիմաց	—	9.96/10.1.2	Հ	պատվիրատու Նարախան, օրորոցաձև է, կենցաղային տեսարանով	Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	1713 թ.	եկեղեցուց մոտ 3 մ հվ-ամ	—	9.96/10.1.3	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար Ղարախանի	1645 թ.	եկեղեցուց մոտ 10 մ հվ	—	9.96/10.1.4	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար Շահնազարի	1648 թ.	եկեղեցուց մոտ 4 մ հվ	—	9.96/10.1.5	Հ		Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Տապանաքար Ուկոյի	1649 թ.	եկեղեցուց հվ	—	9.96/10.1.6	Հ		Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար Մաթոս քահանայի	1509 թ.	ագուցված է Մբ. Հոփսիմե եկեղեցու ամ մուտքի վերնամասում	—	9.96/10.2	Հ	ծառայում է որպես եկեղեցու մուտքի ճակատակալ քար	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	11 դ.	գյուղից 4 կմ հս, «Բագուն աղբյուր» վայրում	—	9.96/11	Հ	պարզունակ է, խաչքարի մոտ կան կոթողների բեկորներ	Լուսանկար վերբեռնել
Հուշարձան Երկրորդ աշխարհամարտում զոհվածներին	1970 թ.	գյուղի աե եզրի բարձունքին	—	9.96/12	Տ	ճարտ.՝ Բ. Արզումանյան, քանդ.՝ Ա. Դադունց, քարագործ վարպետներ՝ Գ. Զադայան, Վ. Մեժլումյան	Լուսանկար վերբեռնել
Սրբատեղի «Խաչեր»	ուշ միջնադար - 20 դ.	գյուղից 800 մ հս-ամ, «Սալի օջախ» վայրում	—	9.96/13	Տ		Լուսանկար վերբեռնել

4.9 Սոցիալ-տնտեսական բնութագիրը

2024թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական ոլորտների տեսակարար կշիռները ՀՀ տնտեսության համապատասխան ոլորտների ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն 18.8 %,
- գյուղատնտեսություն 6.4 %,
- շինարարություն 8.9 %,
- մանրածախ առևտուր 2.1 %,
- ծառայություններ 1.6 %

Մարզկենտրոն Կապան քաղաքը (2023թ. տարեսկզբին՝ 41.3 հազ. մարդ) գտնվում է Խուստուփ լեռան ստորոտում (3 201 մ), Երևանից 301 կմ հեռավորության վրա: Տնտեսության առաջատար ոլորտն արդյունաբերությունն է, ընդհանուր ծավալում գերակշռողը հանքարդյունաբերությունն է, որից կարևորագույններն են գունավոր և ազնիվ մետաղների

արդյունահանումը: Որոշակի տեսակարար կշիռ ունեն նաև մշակող արդյունաբերությունը (սննդամթերքի, մանածագործական արտադրատեսակների ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների, այլումինե և մետաղապլաստիկ իրերի, բնափայտի մշակման ու փայտե արտադրատեսակների, կահույքի և էլեկտրական արտադրության) և էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը:

5. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Շինարարական աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով պետ. նորմերը, կանոնները, ստանդարտները, ինչպես նաև նախագծի տեխնիկական պայմանները: Բոլոր տիպի թաքնված աշխատանքների համար պետք է կազմել թաքնված ախատանքների ակտ տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից հաստատված:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս ղեկավարվել քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից հաստատված դրույթներով, շին. հրապարակի հակահրդեհային անվտանգության պատասխանատվությունը կրում է անմիջապես շինարարության ղեկավարը կամ նրան փոխարինող անձը:

Երեկոյան ժամերին դադարեցնել աղմկոտ աշխատանքների կատարումը:

5.1 Ռիսկերի գնահատում

Ներկայացվող գործունեության իրականացման ժամանակ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները հիմնականում կապված են՝

- քանդման աշտատանքներ
- փորման բեռնման աշխատանքների,
- հողային զանգվածների տեղափոխման,
- շինարարական տեխնիկայի շահագործման,
- բետոնային աշխատանքների հետ:

Թվարկված աշխատանքների ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով նախատեսված են բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ներառված են բնապահպանական կառավարման պլանում:

Սույն հայտում բերված են հիմնական բնապահպանական միջոցառումները ըստ ազդեցության ուղղությունների:

5.2 Արտանետումների աղբյուրները

Ներկայացվող աշխատանքների կատարման ընթացքում հիմնական ռիսկերը կապված են արտանետումների հետ, որոնց ցանկը բերված է ստորև՝

- փոշու արտանետումներ հիմքերի փորման ընթացքում
- դիզելային վառելիքի արտանետումներ շինարարական տեխնիկայի շահագործման ժամանակ /CO, NO_x, CH, ՑՕՄ, ՊՄ, ՏՕ₂/:

5.3 Բնապահպանական միջոցառումների ընդհանուր նկարագրություն

5.3.1 Մթնոլորտային օդ

Օդային ավազանը աղտոտումից պահպանելու համար նախատեսված են՝

- կառուցապատման ենթակա տարածքը ցանկապատել
- շինությունների ծածկում անթափանց թաղանթով, համապատասխան բարձրության
- շինարարական աշխատանքների /փոշի առաջացման աշխատանքներ/ ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ջրցան,
- պարբերաբար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգադրում:
- շինարարական նյութերի (հատկապես սորուն շինարարական նյութերի դեպքում, ինչպիսիք են ավազը, խիճը, հողը և այլն) տեղափոխումը պետք է իրականացվի փակ ծածկով մեքենաներով.
- իրականացնել շինտեխնիկայի անվադողերի լվացում շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ
- սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը:

5.3.2 Ջրային ռեսուրսներ

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման նպատակով նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները.

- ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ չառաջանան մակերևութային հոսքեր և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար,
- տարածքի հոսքերը կմիավորվեն մեկ բակային ցանցում և կմիացվեն սելավային ջրացանցին:
- անձրևվների ժամանակ առաջացող շինարարական հոսքաջրերը կուղորդվեն պարզարան: Անձրևաջրերի նստեցման պարզարանը գտնվում է շինարարական հրապարակին կից, իրենից ներկայացնում է պլաստմասե տարողություն՝ Պարզարանում

տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում, պարզեցված ջուրը կօգտագործվի տարածքի ջրցանման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինաղբ:

5.3.3 Հողային ռեսուրսներ

Հողային ռեսուրսների պահպանության համար նախատեսվում են.

- Շինարարական սարքավորումներից նավթանյութերի արտահոսքի հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով, անհրաժեշտ է, որ այդ տարածքներում ապահովվի սարքավորումների և մեքենաների պատշաճ տեխնիկական վիճակ:
- Այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական կայանման համար պետք է տեղադրել ավագ կամ մանրախիճ: Այն դեպքերում, երբ մեքենաներից և սարքավորումներից կլինի վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսք, ապա պետք է փոված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր և այն փոխարինել նորով:
- աշխատանքների ավարտից հետո կմաքրվեն բոլոր տարածքները և առաջացած թափոնները կտեղափոխվեն ինքնակառավարման մարմնի կողմից հատկացված աղբավայր,
- տարածքը կբարեկարգվի և կմաքրվի շինաղբից:

5.3.4 Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակներն են՝

- Հրդեհի առաջացումը
- Հեղուկ նյութերի արտահոսքը
- Աշխատողների վնասվածքները
- Շահագործվող տեխնիկայի հետ վթարները:

Արտակարգ իրավիճակներին արագ արձագանքելու համար նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները՝

• Մինչ աշխատանքների սկիզբը ոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդները, անցնում են հրահանգավորում ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների: Հրահանգավորումը իրականացնում է աշխատանքների ղեկավարը:

• Մինչ աշխատանքների սկիզբը շինարարական հարթակը և տրանսպորտային միջոցները հազեցվում են հրդեհաշիջման առաջնային միջոցներով ու դեղարկողիկով, իսկ աշխատողներն անցնում են դրանց ճիշտ օգտագործմանն, ինչպես նաև առաջին բուժօգնության ցուցաբերմանն ուղղված հրահանգավորում:

• Հեղուկ նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:

- բոլոր աշխատողներին տրվելու են անհատական պաշտպանության միջոցներ: Հնարավոր վնասվածքների դեպքում տուժածին կցուցաբերեն առաջին բուժ.օգնության, ապա, անհրաժեշտության դեպքում, կտեղափոխվի քաղաքի մոտակա բժշկական հաստատությունը:

Ըստ նախնական գնահատման, ապահովվելով նշված միջոցառումների պատշաճ մակարդակով իրականացումը, կարելի է արտակարգ իրավիճակների ռիսկը հասցնել նվազագույնի, իսկ առաջացման դեպքում արագ և արդյունավետ հակազդել դրանց:

5.3.5 Հակահրդեհային միջոցառումներ

ա) մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար,

բ) հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում, ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ,

գ) շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն:

դ) անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների ժամանակ թույլ չտալ շինարարական տեխնիկայի գերբեռնված աշխատանք, խստորեն հետևել տեխնոլոգիայի ընթացակարգին, անդորրի պայմաններում դադարեցնել շինարարական տեխնիկայի աշխատանքը:

5.3.6 Աղմուկ և թրթռում

Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակների չափազրուումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում:

Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու համար նախատեսվում է՝

- խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը;
- Աղմկահարույց աշխատանքներն հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին:
- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,

- շինարարական աշխատանքներում ներգրավել ժամանակակից աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ, ինչպես նաև դրանք շահագործել տեխնիկական նորմալ վիճակում:
- պարբերաար ստուգել և կարգադրել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները, բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը
- շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:
- Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով:

5.3.7 Թափոնների կառավարում

Միջնակարգ դպրոցի կառուցման ընթացքում թափոնների ճիշտ կառավարման համար կարևոր են հետևյալ միջոցառումների իրականացումը.

- Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:
- Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից
- Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել
- Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը;
- Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;
- Վտանգավոր Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը

Միջնակարգ դպրոցի կառուցման ընթացքում աստիճանաբար շինարարական աղբն ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր:

5.3.8 Տարածքի բարեկարգում կանաչապատում

Նախագծով նախատեսված շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կառուցապատումից ազատ տարածքը բարեկարգել և կանաչապատել:

Կանաչապատման աշխատանքներն կիրականացվեն ՀՀ կառավարության 08.02.2018 թվականի N 108-Ն որոշման պահանջների համապատասխան:

Ծառատեսակների համար կնախատեսվի կաթիլային ոռոգման համակարգ:

Այն տեղամասերում, որոնք ենթակա են հնարավոր ազդեցության, տնկված ծառափուտային բուսականության բարձր աճը և կաչողականությունն ապահովելու նպատակով նախատեսվում է իրականացնել մոնիթորինգ:

Բոլոր բնապահպանական միջոցառումները ներառված են շինարարության նախահաշվի մեջ և կիրականացվեն շինարարական կազմակերպության կողմից:

5.3.9 Էներգախնայողության միջոցառումներ

Էներգախնայողության նպատակով շենքում նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները

- Արտաքին կոնստրուկցիաների ջերմամեկուսացում.
- Բարձր թերմիկ դիմադրությամբ և արևաթափանցելիության փոքր տոկոս ունեցող պատուհաններ
- Օդատարների ջերմամեկուսացում ժամանակակից ջերմամեկուսիչ նյութերով.
- Ջերմային կորուստների նվազեցման նպատակով խողովակաշարերի և օդատարների համար կիրառվում են բարձր արդյունավետության ջերմամեկուսիչներ
- Օդորակման բարձր արդյունավետության համակարգի կիրառում
- Օդափոխության համակարգում բարձր արդյունավետությամբ դեկավարվող ջերմափոխանակիչների կիրառում
- Տաք ջրի պատրաստման համար նախատեսված արևային ճնշումային ջրատաքացուցիչների կիրառում

6. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ

Միջնակարգ դպրոցիի շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանն/մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

1. Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx և այլն) արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
2. Փոշենստեցման նպատակով նախատեսվում է իրականացնել տարածքի ջրցանում տարվա շոգ և չոր եղանակներին, օրեկան 2-3 անգամ:
3. Օգտագործված մեքենայական յուղերով ու քսայուղերով հողերի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
4. Աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ

Բնապահպանական միջոցառումների համար նախատեսվում է տարեկան մասնահանել 350 հազ. դրամ, ամբողջ շինարարության ընթացքում 700 հազ. դրամ:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում կիրականացվեն մշտադիտարկումներ ուղղված շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանմանն:

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	ՊԱՐԱՄԵՏՐԵՐ	ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳԱԹԵՐԹԻԿ
Ընդհանուր դրույթներ	Նախագգուշացումներ և աշխատողների անվտանգություն	<p>(a) Շինարարության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը վերահսկող մարմինները և համայնքը պետք է նախագգուշացված լինեն սպասվող գործընթացների վերաբերյալ</p> <p>(b) Շինարարության համար անհրաժեշտ բոլոր պահանջվող թույլտվությունները ձեռք են բերվել</p> <p>(c) Կապալառուն պաշտոնապես համաձայնել է, որ աշխատանքները կիրականացվեն ապահով և կարգապահ՝ նվազագույնի հասցնելով ազդեցությունը հարևան տնտեսությունների և շրջակա միջավայրի վրա:</p> <p>(d) Աշխատողների անհատական պաշտպանության միջոցները պետք է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ)</p> <p>(e) Շինհրապարակում տեղադրվող համապատասխան տեղեկատվական վահանակները աշխատողներին կիրառվեն հիմնական կանոնների և նորմերի վերաբերյալ:</p>
Շինարարական աշխատանքներ	Օդի որակ	<p>a) կառուցապատման ենթակա տարածքը ցանկապատել</p> <p>b) շինությունների ծածկում անթափանց թաղանթով, համապատասխան բարձրության</p> <p>c) շինարարական աշխատանքների /փոշի առաջացման աշխատանքներ/ ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ջրցան,</p> <p>d) պարբերաար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգադրում:</p> <p>e) շինարարական նյութերի (հատկապես սորուն շինարարական նյութերի դեպքում, ինչպիսիք են ավազը, խիճը, հողը և այլն) տեղափոխումը պետք է իրականացվի փակ ծածկով մեքենաներով.</p> <p>f) իրականացնել շինտեխնիկայի անվադողերի լվացում շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ</p> <p>g) սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը:</p>
	Աղմուկ	<p>(a) խուսափել մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակալիքների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը;</p> <p>(b) Աղմկահարույց աշխատանքներն հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին:</p> <p>(c) շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,</p> <p>(d) շինարարական աշխատանքներում ներգրավել ժամանակակից աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ, ինչպես նաև դրանք շահագործել տեխնիկական նորմալ վիճակում:</p> <p>(e) պարբերաար ստուգել և կարգադրել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները, բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը</p> <p>(f) շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:</p> <p>(g) Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով:</p>

	Թափոնների կառավարում	<p>(a) Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:</p> <p>(b) Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից</p> <p>(c) Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել</p> <p>(d) Բացառել տարածքում թափոնների բաց այրումը</p> <p>(e) Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը;</p> <p>(f) Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;</p> <p>(g) Վտանգավոր արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը ավագով կամ մանրախիճով, ապա պետք է փոված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր և այն փոխարինել նորով:</p>
Կեղտաջրերի հեռացում	Ջրի որակ	<p>(a) Շինարարական անձնակազմը կօգտվի նախատեսվող բիոզոգարաններից, կոյուղաջրերի հեռացումը շինհրապարակից պետք է իրականացվի ընդհանուր կոյուղու համակարգի միջոցով,</p> <p>(b) Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում:</p>
<p>Հետիոտների և երթևեկության ապահովություն</p> <p>Տարածքի բարեկարգում/</p>	<p>Շինարարական աշխատանքների հետևանքով հետիոտներին կամ հանրային տրանսպորտին սպառնացող ուղղակի կամ անուղղակի վտանգներ</p>	<p>(a) Շինարարության ազգային նորմերի համաձայն կապալառուն պետք է ապահովի պատշաճ անվտանգություն և շինարարությանն առնչվող երթևեկության կարգավորում, ինչը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ պարզ տեսանելի ցուցանակներ, զգուշացնող նշաններ շինհրապարակում հանրությանը պոտենցյալ վտանգների մասին նախազգուշացնելու համար, պետք է առկա լինեն պատնեշներ և շրջանցող ուղիներ ▪ Անձնակազմի կրթման համակարգ և երթևեկության կառավարման համակարգ, հատկապես՝ շինհրապարակ մուտք գործելու և հարակից տարածքում ծանր տրանսպորտի համար: Հետիոտների համար անվտանգ անցումներ երթևեկության զոնայում: ▪ Համապատասխանեցնել աշխատանքային ժամերը երթևեկության ակտիվության հետ, խուսափել ակտիվ երթևեկությունից՝ մարդկանց ակտիվ տեղաշարժի ժամերին: ▪ Երթևեկության ակտիվ կառավարում շինհրապարակում փորձված և երևացող անձնակազմի կողմից, էթե վերջինս անհրաժեշտ է մարդկանց ապահով և հարմար անցուղարձի համար. ▪ Պետք է ապահովվի ապահով և շարունակական մոտեցում դեպի գործող գրասենյակային շինությունները, խանութները և բնակելի շինությունները շինարարական աշխատանքների ընթացքում <p>- կատարել կանաչապատման/բարեկարգման աշխատանքները՝ համաձայն նախագծի բարեկարգման պլանների;</p> <p>- ձեռնարկել տնկված թփերի և խոտածածկի պահպանումը և մոնիտորինգը՝ բուսականության բարձր աճն</p>

կանա չապատում		ապահովելու համար
---------------	--	------------------

ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ

Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Որտեղ իրականացնել	Ինչպես իրականացնել	Ժամանակամիջոց	Կատարող
Շինանյութերի մատակարարում	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից	Մատակակարի հիմնարկում կամ պահեստում	Փաստաթղթերի ստուգում	Մատակարարման պայմանագրերը կնքելու ընթացքում	Կապալառու
Շինանյութերի և թափոնների տեղափոխում Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և տեխնիկայի համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում - Բեռնատարերի բեռնվածության սահմանափակում հերթականության ապահովմամբ - Տեղափոխումների ժամանակացույցի և երթուղիների պահպանում 	<ul style="list-style-type: none"> - Շինհրապարակ - Շինանյութերի և աղբի տեղափոխման երթուղիներ 	Շինհրապարակ տանող ճանապարհների ստուգում	Աշխատանքային ժամերին և դրանցից դուրս անսպասելի ստուգումների իրականացում	Կապալառու
Շինարարական տեխնիկայի շահագործում տեղամասում	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և տեխնիկայի լվացումը պետք է կատարվի շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում - Տեխնիկական միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը պետք է իրականացվի շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում 	Մասնագիտացված ընկերություն	Գործընթացների գործունեության ստուգում	Մեխանիզմների շահագործման ընթացքում	Կապալառու
Հողային աշխատանքներ	- Հանված հողերը հեռացվում են համայնքի կողմից հատկացված վայր	Շինհրապարակ	Գործընթացների ստուգում	Հողային աշխատանքների	Կապալառու

				ընթացքում	
Իներտ շինանյութերի գնում	- Շինանյութերի գնում վստահելի մատակարարներից	Իներտ նյութերի պահեստ	Փաստաթղթերի ստուգում Գործընթացների ստուգում	Մատակարարման ընթացքում	Կապալառու, մատակարար
Կենցաղային աղբի առաջացում	- Աղբամանների տեղադրում շինարարական հրապարակում - համայնքի թույլտվություն աղբի մշտական տեղակայման վերաբերյալ	Շինհրապարակ	Արտաքին գնում	Շինարարության ողջ ընթացքում	Կապալառու, քաղաքապետարանի վերահսկողություն
Աշխատանքի անվտանգություն	- Անձնակազմի ապահովում արտահագուստով և անձնական պաշտպանիչ միջոցներով - Շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն	Շինհրապարակ	Մտուգման գործընթացներ	Աշխատանքների ողջ ընթացքում	Կապալառու, պատվիրատու
Տարածքի Կանաչապատում, բարեկարգում	Տեղանքին բնորոշ ծառաթփային բուսականության Թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ	Կառուցապատվող հողամաս	Կանաչապատման բոլոր տեղամասերը Արտաքին գնում	Շինարարության Ավարտին	Կապալառու
Վտանգավոր նյութերի և թափոնների կառավարում	վառելիքի, յուղերի և այլ թունավոր նյութերի պատահական կամ մշտապես տեղի ունեցող արտահոսքեր	Շինհրապարակ	Արտաքին գնում	Շինարարության ընթացքում	Կապալառու,

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Մթնոլորտային արտանետումների գույքագրման ձեռնարկ, ЕМЕП/ЕЕА, 2009:
2. СН 245-71. Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий.
3. СНиП 1.02.01-85 Инструкция о составе, порядке разработки, согласования и утверждения проектно-сметной документации на строительство предприятий, зданий и сооружений.
4. СНиП 2.04.02-84. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения.
5. Сборник методик по расчету выбросов в атмосферу загрязняющих веществ различными производствами, Госкомгидромет, Ленинград, 1986.
6. Инструкция о порядке рассмотрения, согласования и экспертизы воздухоохраных мероприятий и о выдаче разрешений на выброс загрязняющих веществ в атмосферу по проектным решениям, ОНД-84-Н.
7. Укрупненные нормы водопотребления и водоотведения для различных отраслей промышленности, Стройиздат, Москва, 1982г.
8. Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР, Москва 1984г.
9. Нормы расхода топлив и смазочных материалов на автомобильном транспорте.
10. Нормы расхода жидкого топлива для машин, эксплуатирующихся в предприятиях уборки городских территорий, санитарной очистки и ремонтно-строительном производстве.
11. "Բնապահպանական վճարների դրույքաչափերի մասին" ՀՀ օրենքը, ընդունված 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ին:
12. ՀՀ Կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի "նակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին" թիվ 160-Ն որոշում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՅՈՒՆԻԶԻ ՄԱՐԶԻ ԳՈՐԻՍ ՀԱՄԱՅՆՔ
ԱՆԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒԹՅԱՆ ԿՈՒԹՅՈՒՆ (ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԴԱՏԱԿԱԳԾԱՅԻՆ ԱՈՍԱՊՐԱՆՔ)
N209«06» Օգոստոս 2024 թ.

Օբյեկտ **Վերիշենի միջնակարգ դպրոցի կառուցում (36,6x91,5) արտաքին չափերով, 432 աշակերտի համար**
(օբյեկտի անվանումը, կառուցում, վերակառուցում, ուժեղացում, վերականգնում, գործարկման կամ արտադրության փոփոխություն, հավիրճ ընդդրումը, հզորությունը)
4-րդ կատեգորիայի, բարձր ռիսկայնության աստիճանի օբյեկտ, աշխատանքային

Նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար՝
(ռիսկայնության աստիճանը (կատեգորիան), նախագծման փուլերը և այլն)
Գտնվելու վայրը՝ ՀՀ Մուրեքի մարզ, Գորիսի մարզ, գ. Վերիշեն, 1-ին փողոց, թիվ 72 (09-096-0088-0001)
(մարզի, համայնքի, փողոցի անվանումները, շենքի համարը, հողատիրույթի նամակի համարը)

Կառուցապատող Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ, ՀՀ Բ. Երևան, Ուլենցու 31
(կազմակերպչության անվանումը, գրեթե փակ, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային փոստը)
Առաջադրանքի

տրամադրման հիմքը՝ կառուցապատողի հայտը 05.08.2024թ
(կառուցապատման նպատակով ՀՀ օրենսդրությանը սահմանված կարգով հողատիրույթի տրամադրման, առաջիկ գույքի փոփոխման իրավունքը հաստատող ակտիվացված փաստաթղթերը)

Առաջադրանքի գործողության ժամկետը՝ 6 ամիս
(N 1 հավելվածի 32-րդ կետին համապատասխան)

ԱՆԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

1. Հողամասը գտնվում է **Բնակավայրերի հասարակական կառուցապատման գոտում**
(հողատիրույթի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա նպատակը և գործառնական նշանակությունը)
2. (*) Հողամասի չափերը **2,2128 հա**
(հողատիրույթի սահմանները ցուցաբերող տեղագրության, սպիտակ) (հա)
3. Հողամասի անվանումը **կառուցապատման**
(տեղեկությունները, շենքերի (այդ թվում՝ բակայնակների) անվանումները, (օտարադրումը, նշանակությունը, հարկայնությունը, շինարարական կարգերը և այլն), կանխապատման, բարեկարգում և այլն)
4. (*) Տրանսպորտային պայմանները **ներհամայնքային ճանապարհներ**
(ճանապարհների անվանումները, երկաթուղային տրամադրության մոտեցումները և այլն)
5. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ (ջրամատակարարման, **Ջրամատակարարման մագիստրալ գիծ, մագիստրալ կոլեկտոր, էլ. Մուրեքի գծեր, գազատար, էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգեր**)
(նախագծվող հողամասով կամ կից տարածքով անցող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ ստորգետնյա)
6. (*) Կից հողամասեր **բնակելի և հասարակական կառուցապատման հողատարածքներ**
(կից հողատարածքների անվանումը և դրանց սահմանները՝ համանուն ներկայացված սխեմայով)
7. Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձանների տարածքներ (պահպանակված գոտիներ) **չկան**
(ոչ-շարժառե անշարժ, անշարժացված և այլն)
8. (*) Հատակագծային սահմանափակումներ **-----**
(տեղեկություններ հողատիրույթի, պաշտպանվող օբյեկտների, բնակարանային տարածքային սահմանափակումների, այլ թվում՝ սերվիտուտների)

ԱՆԽԱԳԾԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագծային **Դպրոցը կառուցել երկհարկանի, եկուդային հարկով: Դպրոցի կոր մասնաշենքը նախագծել ներթափանցանկային ճանապարհի հարակից՝ պահպանելով անփոփոխություն կորները: Կառուցել իրականացնել երկաթբետոնե միաձուլված կոնստրուկցիաներով: Եկուդային հարկում նախատեսել ապաստարաններ:**
Արտաքին տեսքը նախագծելիս հաշվի առնել հարակից կառույցների ճարտարապետական ոճն ու ձևը: Պատերը երեսապատել սպիտակավուն երեսապատման սալերով, նախընտրել է ֆելզիտե կամ ֆիբրոցեմենտե սալերով՝ հարդարելով սպիտակավուն արտաքին հարդարման ստանդանդներով: Տանիքի ծածկը նախատեսել երկթե, կարմիր պրոֆիլավոր թիթեղից նախատեսելով կանոնակարգված ստորգետնյա ջրահեռացում:

- Ելման համար՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և տրամադրված ժամանակահատվածում իրականացվող աշխատանքների արտադրության արժեքի մասին տեղեկությունները կազմակերպչության հետևյալ կայքի վրա (կայքի փոփոխությունները քաղաքաշինական միջավայրի պայմանները, առաջադրությունը նախատեսված ժամկետում, ստանդարտները, արտաքին ցուցիչները, պատմամշակութային համապատասխանության և գույնի քննարկումը (ներառյալ))
- 9.1. (*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից (մետր) **50-60մ**
  - 9.2. (*) հեռավորությունը հարևան հողակտորներից (օբյեկտներից) (մետր) **25-30մ**
  - 9.3. թույլատրելի բարձրությունը (մետր) **9,5-10,0մ**
- սահմանային հարկայնության բարեկարգված գերազանցող շենքերի և շինությունների նախագծման դեպքում՝ ՀՀԵՆ II-6 ՕՅ-2006 «Սնունդի և սնունդի շինարարություն՝ նախագծման կարգը»-ի համապատասխան կարգերը, ստանդարտները, արտաքին ցուցիչները, պատմամշակութային համապատասխանության և գույնի քննարկումը (ներառյալ))
- 9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառույցի (կառույցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին) **0,3**
  - 9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անջրանցիկ) տարածքի հաստատված թանկե օբյեկտների մակերեսի) տոկոսներով (%) **25, 25%**

9.6. կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝տոկոսներով (%)

65-75%

9.7. այլ պահանջներ ---

10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների քանդման կամ տեղափոխման պայմանները և աշխատանքների հերթականությունը

գոյություն ունեցող դպրոցի մասնաշենքերի քանդում

11. Ստորգետնյա, կիսանկուղի և առաջին հարկերի

տարածքների օգտագործման պայմանները *Նկուղային հարկում նախատեսել ապաստարաններ:*

12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ

Պահանջներ գոյություն ունեցող և նախագծվող ենթակառուցվածքների ու ցանցերի նկատմամբ

12.1. (*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում նախատեսել

իմանալիս մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների

12.2. (*) էլեկտրամատակարարում

նախատեսել

իմանալիս մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների

12.3. (*) գազամատակարարում

նախատեսել

իմանալիս մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների

2.4. (*) էլեկտրոնային հաղորդակցության մալուխատար

կոյուղու (ներառյալ յիտահորը) տեղադիրքը

նախատեսել

(իմանալիս N 1 հավելվածի 57-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված ելակետային սիվալներ)

12.5. թույլ հոսանքներ

նախատեսել

12.6.

աղբահանություն

Շին աղբի տեղափոխում մինչև 5կմ

13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում

տարածքի համահարթեցում

Ռեյինժի կազմակերպման, ցուցիտացման, ինժեներական ինժեներական պաշտպանության միջոցառումները)

14. Բարեկարգում

Իրականացնել տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում: Հողատարածքի պարագծով իրականացնել ցանկապատում: Ներհամայնքային ճանապարհի հարող հատվածում նախատեսել գեղարվեստական մշակմամբ ցանկապատներ:

(լանդշաֆտային պլանավորման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ծառտարապետական փոքր ծնր. ցանկապատում, զովազդ և այլն)

15. Շինարարական կուլթեր Տեղական շինարարական կուլթերի օգտագործում,

շրտադրամաս կուլթերի օգտագործման վերաբերյալ պատասխանատվությունները

16. Պաշտպանական կառույցներ

Համաձայն ՀՀ գործող տեխնիկական կանոնակարգի

(արտակարգ իրավիճակներում մարդկանց և օբյեկտների պաշտպանության միջոցառումները)

17. Հակահրդեհային պահանջներ Համաձայն ՀՀ գործող տեխնիկական կանոնակարգի

թուղթարդեհային ապահովության ապահովման միջոցառումները

18. Հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժ Նախատեսել հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ խմբերի համար տեղաշարժվելու անհարժեշտ պայմաններ շինարարների

Համապատասխան

19. Շրջակա միջավայրի պահպանում Համաձայն գործող նորմերի

(շրջակա միջավայր պահպանող պարտությունը բացառելու սովորապես)

20. Շինարարության կազմակերպում *բազ գործող քաղաքաշինական նորմերի պահանջների*

խտաբարդություններ շինարարության հետ կապված անբարենպաստ ազդեցության բացառման, քայքայված տնտեսության և սրտայտուկի անխափան աշխատանքի պահանջման վերաբերյալ

21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և

նախագծի մշակման փուլերը

6 ամիս, 1/մեկ/ փուլ

(նշվում են առաջարկի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

22. Նախագծային փաստաթղթերի

փորձարկությանը ներկայացվող պահանջներ

համալիր փորձարկություն

(կայստանի Գանրապետության օրենսդրության սահմանված փորձարկության տեսակը կամ նախագծողի երաշխավորագիրը՝ հողում կանաչապատի համապատասխան իրականացման պայմաններով)

23. Միջանկյալ համաձայնեցում «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր», «Վեռլիա ջուր», «Գազպրոմ Արմենիա», «Տաթև էլեկտրական ցանցեր»

(իրավասու մարմնի կամ Գայստանի Գանրապետության օրենսդրությանը նախատեսված դեպքերում շահագրգիռ մարմինների հետ էլեկտրական նախագծի նախնական համաձայնեցում, նշվում է նաև առաջադրանքի փուլի իման հետադարձությունը՝ N 1 հավելվածի 87-րդ կետով նախատեսված դեպքում)

24. Հասարակական քննարկումներ նախատեսել

(Գայստանի Գանրապետության օրենսդրության սահմանված դեպքերում և կարգով)

25. Համաձայնեցումներ կամ մասնագիտական Գործիչի համայնքապետարան: Նախագծային աշխատանքներն

եզրակացությունների ստացում

սկսել առկա ինժեներական ենթակառուցվածքի տեխնիկական

պայմանների առկայության դեպքում

(նշվում են սովյալ օբյեկտի համաձայնեցման՝ օրենքով սահմանված պահանջները՝ հուշարձանների ու քույրական պահպանության և այլ փազդված մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ)

26. Փոստային բաժանորդային պահարանների տեղադրում չի պահանջում

27. Քաղաքաշինական կանոնադրություններ

ամրագրված լրացուցիչ պայմաններ

28. Այլ պայմաններ նախագիծը համաձայնեցման ներկայացնել երեք օրինակից

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԳՈՐԻՄ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵՐՄԱՐ

(ստորագրություն)

ԱՌՈՒՇ ԱՌՈՒՇԱՆՅԱՆ

(անունը, ազգանունը)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ

**ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ԻՐԱՎՈՒԼՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ**

Սույն վկայականով հաստատվում է «16» Մարտի 2018 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒԼՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ (ՆԵՐ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Սյունիք, համայնք Գորիս գյուղ Վերիշեն 1-ին փողոց 72 դպրոցի շենք

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Վերիշեն համայնքի 23/01/2002թ. որոշում, Իրադրության հատակագիծ 19/11/2013թ. , Շինարարության թույլտվություն թիվ 2` 20/07/2007թ, Շինարարության շահագործման փաստագրման ակտ թիվ 2` 28/08/2007թ, Դիմում գույքի բաժանման վերաբերյալ 13/03/2018թ., Որակավորման վկայական ունեցող անձի կողմից կազմված հատակագիծ 19/09/2017թ.

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲԵՆԻԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը` 09-096-0088-0001

Մակերեսի չափը (հա)` 2.1216

Նպատակային նշանակությունը` բնակավայրերի

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը` Հասարակական կառուցապատման

Գրանցված իրավունքի տեսակը` ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

1) Նպատակային նշանակությունը՝ Հասարակական

2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/հ	Կադաստրային ծածկագիրը	Տեսակը	Մակերեսի չափը	Գրանցված իրավունքի տեսակը
1	09-096-0088-0001-001	Դպրոց	5951.1 ք.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
2	09-096-0088-0001-002	Կաթսայատուն	14.1 ք.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ Դարիկո Գաբրիելյան զբաղեցրած պաշտոնը՝ Սյունիքի մարզային ստորաբաժանման անշարժ գույքի ռեգիստր Կ.Տ.

ՆԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՅԵՐ

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՏՆՕՐԵՆ

ԶԳ. ք. Երևան, 0047, Ա. Արսենյանյան 127, հեռ.՝ +374 (11) 59 12 01, +374 (11) 59 12 00

№ _____
« _____ 20 _____ թ.
Չեր: 6/01/2861

**Հայաստանի Տարածքային Չարգացման Հիմնադրամ
Գործադիր տնօրեն Սարգիս Բաղինյանին**

Ք.Երևան, Կ.Ուլնեցու 31

Հարգելի պարոն Բաղինյան,

Ի պատասխան Ձեր սույն թվականի սեպտեմբերի 16-ի Ե/01/2861 գրության հայտնում եմ, որ սպառման համակարգն էլեկտրական ցանցին միացման գործընթացը, ինչպես նաև դիմող անձից գանձվող վճարները կարգավորվում են ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 25.12.2019 թվականի թիվ 523-Ն որոշմամբ հաստատված կանոններով:

ՀՀ Սյունիքի մարզի Վերիշենի միջնակարգ դպրոցի, (հասցեն ՀՀ Սյունիքի մարզ, Գորիս համայնք, Վերշեն գյուղ, 1-ին փող. 72 շենք), բաժանորդական քարտ 0377286 հզորացման միացման վճարի չափը տրամադրվում է Կանոնների 159-րդ կետով սահմանված հայտի և դրան կից փաստաթղթերի հիման վրա կատարված տեղազննման աբոյունքում, որից հետո տրամադրվում է նշված հասցեներում գտնվող սպառման համակարգն էլեկտրական ցանցին միացման, էլեկտրական էներգիայի բաշխման և էլեկտրական էներգիայի երաշխավորված մատակարարման պայմանագրեր՝ սահմանված մրացման վճարը կատարելու համար:

Վերոշարադրյալի համատեքստում, քանի որ դպրոցն արդեն իսկ ունի եռաֆազ հզորություն՝ պահանջվող և գործող հզորության տարբերության յուրաքանչյուր կՎԱ-ն բազմապատկվում է Լոփոխական ծախսերի մեծությունով՝ 20000 դրամ՝ կանոնների Սկսառողի միացման վճարների Գլուխ 1-ի 2.2 ենթակետով սահմանված կարգավորումներով: Երկրորդային սնուցման համար նախատեսված վճարը հաշվարկվում է յուրաքանչյուր գծամետրի համար նախատեսված մալուխի կտրվածքից կախված արժեքով:

 Գ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ |

Կառ. Ա. Ստեփանյան
Հառ. 011 591 225

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՍՅՈՒՆՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ
ԳՈՐԻՍ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

3201 Սյունիքի մարզ ք. Գորիս, Անկախության 3, հեռ. (0284)2-25-52

11 սեպտեմբեր 2024թ. N 01/06/05-1792

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ
ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆ
ՍԱՐԳԻՍ ԲԱՂԻՆՅԱՆԻՆ

Հարգելի պարոն Բաղինյան

Հայտնում ենք, որ Գորիս համայնքի Վերիշեն գյուղում կառուցվող միջնակարգ դպրոցի ջրասնուցումը անհրաժեշտ է իրականացնել դպրոցին հարակից թիվ 1 ներթափանցանային ճանապարհով անցնող մագիստրալ ջրագծից՝ տեղադրելով ջրաբաժանման նոր հանգույց և արտաքին հիդրանտ:

Ջրաբաժանման հանգույցի դիրքը և ջրագծի հետագիծը կհաստատվի նախագծողի կողմից գլխավոր հատակագիծ ներկայացնելու դեպքում:

Կից ներկայացվում է բնակավայրերի գլխավոր հատակագծերը՝ ջրագծերի տեղդրման հիմքով:

ԱՌՈՒՇ ԱՌՈՒՇԱՆՅԱՆ

Կար. ԲԱՇԼԻ ՊԵՏ՝ Գարեգին Փարսյան

Закрывтое акционерное общество
«Газпром Армения»
(ЗАО «Газпром Армения»)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ГЕНЕРАЛЬНОГО ДИРЕКТОРА
ГЛАВНЫЙ ИНЖЕНЕР

Тбилисское шоссе, 43, Ереван, Республика Армения, 0091
тел.: (374 10) 294-888, 294-753, факс: (374 10) 294-728
e-mail: info@gazpromarmenia.am, gazpromarmenia.am

«Գազպրոմ Արմենիա»
փակ բաժնետիրական ընկերություն
(«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ)

ԳԼԽԱՎՈՐ ՏՆՕՐԵՆԻ
ՏԵՂԱԿԱԼ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՃԱՐՏԱՐԱԳԵՏ

0091, ՀՀ, Երևան, Քրիկիսյան խճուղի 43
հեռ.՝ (374 10) 294-888, 294-753, ֆաքս՝ (374 10) 294-728
Էլ. փոստ՝ info@gazpromarmenia.am, gazpromarmenia.am

«16» 09 2024 թ.

№ 02/12.1/4038-2024

Հայաստանի տարածքային
զարգացման հիմնադրամի
գործադիր տնօրեն
պարոն Ս. Բաղինյանին

Ձեր 16.09.2024թ. մարդ № Ե/01/2862-24
գրության վերաբերյալ

Հարգելի պարոն Բաղինյան

Ձեզ են տրամադրվում ՀՀ Սյունիքի մարզի Վերիշենի միջնակարգ դպրոցի (հասցեն՝
ՀՀ Սյունիքի մարզ, Գորիս համայնք, Վերիշեն գյուղ, 1-ին փողոց թիվ 72 շենք)
զազիֆիկացման ելակետային տվյալները:

Առդիր՝ ելակետային տվյալները – 2 թերթ:

Հարգանքով՝

Ա. Գաբրիելյան

Ս. Պետրոսյան
+374 (10) 29-47-96

Հաստատում եմ
«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ
Սյունիքի ԳԳՄ
Տնօրենի տեղակալ-
գլխավոր ճարտարագետ

Ա. Պողոսյան

24> սևպտեմբեր 2024թ.

ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Վերիշեն բնակավայրի նոր կառուցվող կրթահամալիր
ՀՀ Սյունիքի մարզ, Գորիս համայնք, Վերիշեն բնակավայր, 1-ին փողոց, 72 շենք
(օրինկոի անվանումը և հասցեն)

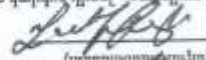
Գործող գազատար	Ելակետային տվյալներ
• անվանումը	Սյունիքի մարզ Գորիս համայնք Վերիշեն բնակավայր, ցածր ճնշման վերղեակայն գազատար
• միացման կետը (կետերը)	Հստ գծապատկերի
• եվագազույն և առավելագույն ճնշումները միացման կետում (կետերում) (Pmin - Pmax) (կգ/սմ ²)	1.2-1.5
• գազատարի տրամագիծը (մմ)	159
Գազափնկացվող Օբյեկտ	
• օգտագործման նպատակը	Ոչ կենցաղային
• առավելագույն հզորությունը (գազի առավելագույն ժամային ծախսը) միացման կետում (կետերում) (մ ³ /ժամ)	71
• հեռավորությունը միացման կետից (մ)	360
• գազի հաշվառման սարք (համապատասխան էլեկտրոնային ճշտիչով)	Հստ գազասպառման ծախսերի, բարձր ճշտության դասի, կահավորված էլ. ճշտիչով
Էլտրագծիչ պայմաններ	
• այլընտրանքային վառելիքի պաշարի նախատեսում	Նախատեսել այլընտրանքային վառելիքի 1 ամսյա պաշար և օգտագործման հնարավորություն
• գործողության ժամկետը	1 տարի
• Օբյեկտի առանձնահատկությունը պայմանավորված այլ պայմաններ	Գազի ճնշման կարգավորիչի տեղադրում

Ելակետային տվյալները տրամադրվում են 19 մարտի 2015 թվականի N 596-Ն որոշմամբ հաստատված "Հայաստանի հանրապետությունում կառուցապատման նպատակով թույլտվությունների և այլ փաստաթղթերի տրամադրման կարգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության մի շարք որոշումներ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին" կարգի համաձայն ճարտարապետահաստատվածային առաջադրանքի կառավարման նպատակով:

Օբյեկտի գազափնկացման նպատակով՝ հստակ գազօգտագործման պահանջի ներկայացման պարագայում (ապահովելով գազի սարքավորումների և դրանց կիրառման գործադրման պահանջները, ինչպես նաև գազափնկացվող շենքերի/անոթների/ նկատմամբ շին. նորմերի պահանջները) անհրաժեշտ է ԳՄՕ-ով ստանանված կարգով դիմել "Գազպրոմ Արմենիա" ՓԲԸ:

/ՇՏ քաժնի պետ

Կազմեց

(ստորագրությունը)

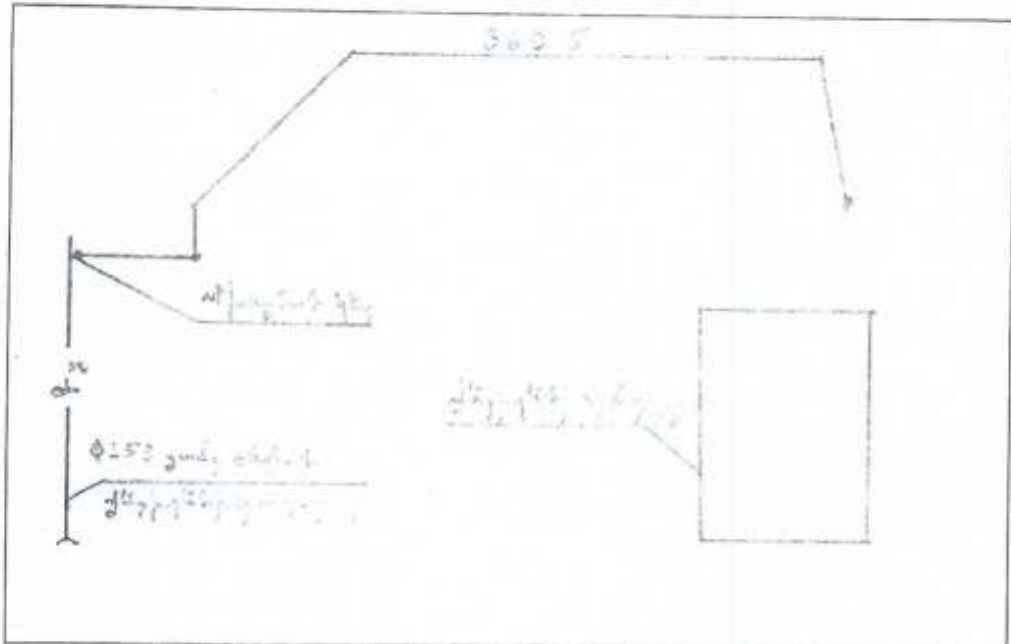
Ն.Հովհաննիսյան

Ա.Սարգսյան

• Օստորագրման՝ ելակետային տվյալների տրամադրման համար կազմված և դիմող անձի հետ համատեղ հաստատված քերականակազմակերպության ցուցանիշներ չեն պահանջվում:

ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Օբյեկտի զազապատման համակարգը զազանատակարարման ցանցին միացման հետագիծ

ՄՏ բաժնի պետ

[Signature]
(տնօրեն/պատվարակ)

[Signature]
(անունը, ազգանունը)

Կազմեց

[Signature]
(անունը, ազգանունը)

[Signature]
(անունը, ազգանունը)

Հողատարած			
Երջարկային քեկման կետեր	Y	X	Բնփոխ Ժնգն
1	8613320,4187	4378434,6619	67,74
2	8613278,4870	4378487,8596	55,73
3	8613248,0180	4378534,5180	23,68
4	8613266,9313	4378548,7702	27,14
5	8613287,6126	4378566,3414	1,76
6	8613286,6375	4378567,8116	5,88
7	8613291,0394	4378571,7099	3,58
8	8613288,6630	4378574,3875	2,47
9	8613290,1968	4378576,3236	22,00
10	8613274,9901	4378592,2220	56,90
11	8613311,0876	4378636,2058	17,81
12	8613328,7442	4378633,8604	4,54
13	8613333,2583	4378633,3864	53,40
14	8613366,3485	4378591,4778	44,98
15	8613394,2233	4378556,1745	70,40
16	8613440,9020	4378503,4791	4,05
17	8613443,8384	4378500,6863	23,89
18	8613422,4093	4378490,1319	49,27
19	8613387,5711	4378455,2851	4,84
20	8613383,4498	4378452,7553	13,24
21	8613378,9187	4378465,1915	14,97
22	8613364,8915	4378459,9541	5,40
23	8613366,6582	4378454,8513	4,38
24	8613368,0898	4378450,7164	3,95
25	8613364,3344	4378449,4899	1,55
26	8613363,8315	4378450,9583	1,43
27	8613362,4728	4378450,5129	0,37
28	8613362,1203	4378450,3974	7,02
29	8613359,6423	4378457,0404	14,89
30	8613345,7339	4378452,2704	5,62
31	8613347,8374	4378447,0576	18,05
32	8613331,0062	4378440,5495	12,11
1	8613320,4187	4378434,6619	

Ըրախախտում տեկեցող տեձ	Վախքում Անաթոնյան
Ըրախախտումի վրախախտի իրաւքը	ՕճԵԿ
Ստորագրում	ԱՅ
Վճարում	ՀՀ ԱՄՆ
Ստորագրում	
Միջախախտում տեձի տեկնում	
Վճարում	
Ստորագրում	
Միջախախտում տեձի տեկնում	
Վճարում	
Ստորագրում	
Միջախախտում տեձի տեկնում	
Վճարում	
Ստորագրում	
Միջախախտում տեձի տեկնում	
Վճարում	
Ստորագրում	
Միջախախտում տեձի տեկնում	
Վճարում	
Ստորագրում	
Միջախախտում տեձի տեկնում	
Վճարում	
Ստորագրում	

